
Balvu novada bibliotēku darba pārskats par 2021.gadu

Balvi, 2022

Satura rādītājs

Satura rādītājs	1
Kopsavilkums	2
1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums	4
2. Finansiālais nodrošinājums	6
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	7
4. Personāls.....	10
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	12
6. Krājums	22
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	28
8. Novadpētniecība.....	42
9. Projekti	47
10. Publicitāte	48
11. Sadarbības tīkla raksturojums	54
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	55
Pielikumi.....	59

Kopsavilkums

Viss notika. Notika ne tā kā gribējās, bet, resumējot gadu izrādījās, ka ir daudz par ko priecāties. Gada galvenais jautājums: vai mēs samierināties ar to, kas notiek!? Ja nesamierināties, kādas ir mūsu jaunās rīcības un darbības virzieni?

Gatavošanās pašvaldību reformai un tās norise: Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu apvienošanās plānā tika ierakstīta virzība uz Centralizētas bibliotēku sistēmas veidošanu jaunajā Balvu novadā. Veidojam jaunu ģimeni (4.lpp.). Šobrīd varam teikt, ka pašvaldību reforma bibliotēku sistēmai neko sliktu nav nodarījusi. Tīkls tiek saglabāts, bibliotēku nozīme netiek apšaubīta, tiek realizēts pirmais pilotprojekts: pagasta bibliotēka = klientu apkalpošanas punkts (7.lpp.). Sava nozīme ir arī tam, ka Centrālās bibliotēkas direktore ir novada Domes deputāte.

Laiks ir īpašs, un mūsu pastiprinātas uzmanības lokā bija cilvēki ar īpašām vajadzībām. Mācījāmies saprast un pielāgoties. To veicināja sadarbība ar Sociālās integrācijas valsts aģentūru, novadnieci Birutu Zujāni, grāmatas “Mana aritmētikas grāmatiņa” autori, reģionālo invalīdu biedrību, Dienas aprūpes centru pilngadīgām personām un Grupu dzīvokļu māju (18., 51.lpp.). Esam ceļa sākumā.

Bibliotēkas uzmanības lokā vienmēr, un it īpaši COVID laikā, ir bijusi darbība, lai reģiona kultūras notikumus un personas virzītu plašākai sabiedrības saredzamībai un atzinībai. Lepojamies ar latgaliešu kultūras gada balvai “Boņuks” un Triju Zvaigžņu ordenim virzītajiem pretendentiem (45.lpp.).

Nespējam ietekmēt un saglabāt lietotāju plūsmas fizisko intensitāti. To centāmies kompensēt ar pastiprinātu darbību, nosūtot 8 843 elektroniskos dokumentus (14., 50.-51.lpp.).

Lasītāju aktivitāti veicināja arī vairākus mēnešus ilgusī akcijā “Āķis lūpā”, kad noteiktā ritmā regulāri bibliotēkas Facebook kontā publicējām darbinieku sagatavotos materiālus par dažāda veida grāmatām.(16.lpp.) Lietotāju komunikācijas nodrošināšanai ar bibliotēku jebkuras krīzes apstākļos iegādājāmies un uzstādījām grāmatu nodošanas kasti un pakomātu (7.-8.lpp.). Ar spēles “Ziemeļlatgales detektīvs” palīdzību popularizējām novadpētniecības krājumu (47.lpp.), bet ar projekta “Not just books” palīdzību paplašinājām bibliotēkas pakalpojumu loku un bibliotēkas krājumu ar vērtīgiem izdevumiem uzņēmējdarbības jomā (17.lpp.).

Priecājāties par katru iespēju strādāt ar bērnu auditoriju. Mūsu šaubas un vēlme, kaut viss būtu citādāk, vainagojās ar reģiona pārstāvja uzvaru Skaļās lasīšanas sacensībās un ziņu, ka 2020. gadā Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā esam iesaistījuši visvairāk dalībnieku!(32.lpp.)

13 reģiona bibliotēkas sekmīgi veica akreditācijas procesu (56.lpp.).

Nekad nezaudējam humora izjūtu. Smaidot par sevi, ļaujam pasmieties arī citiem.

*Ruta Cibule,
Balvu Centrālās bibliotēkas direktore,
2022*

1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums

Balvu novads izkārtojies Krievijas pierobežas teritorijā, Ziemeļlatgalē. Pierobežas novadiem ir raksturīgi zemāki attīstības rādītāji, salīdzinot ar citu Latvijas novadu rādītājiem. Iedzīvotāju skaits pierobežā ir samazinās ļoti strauji; to veicina teritorijas slikta sasniedzamība, kas palielina perifērijas efektu un sekmē pierobežas teritoriju iztukšošanas. Iedzīvotāji ir novada attīstības galvenais dzinējspēks, tāpēc Balvu novada bibliotēkām, lai tās būtu ilgtspējīgas, ir jāstrādā dažādos virzienos, lai piesaistītu resursus un veicinātu novada attīstību, pildot Bibliotēku likumā noteiktās pamatfunkcijas: informācija, izglītošana un kultūra. Būtisks ir bibliotēku ieguldījums nemateriālā kultūras mantojuma izpētē, popularizēšanā, tūrisma veicināšanā, kā arī bibliotēkas ir neatsverams informācijas un zināšanu resurss, lai atbalstītu, veicinātu vietējo uzņēmējdarbību, tālākizglītību un neformālo izglītību. 2021.gada motivējošais teiciens: “*Vienīgais, kas tev pilnīgi noteikti ir jāzina, ir bibliotēkas atrašanās vieta.*” /Alberts Einšteins/ *Redzama, dzirdama bibliotēka.*

2021.gada teritoriālās novadu reformas iezīmēja pārmaiņas arī pašvaldību publisko bibliotēku darbībā. Līdz 2021.gada 1.jūlijam Balvu reģionā darbojās 23 pašvaldību publiskās bibliotēkas: 4 Rugāju novadā, 7 Viļakas novadā, 1 Baltnavas novadā, Balvu Centrālā bibliotēka un 10 filiālbibliotēkas Balvu novadā, finansējumu piešķir katra novada dome atbilstoši savam budžetam. Ar 23.09.2021.lēmumu (prot. Nr.11., 57.§) apstiprināts Balvu Centrālās bibliotēkas nolikums, kur 42.punktā kā bibliotēkas struktūrvienības norādītas 22 publiskās bibliotēkas [Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienības](#) . Upītes bibliotēka ir Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” struktūrvienība. Būtisks atvieglojums ir tas, ka bibliotēku kopkatalogā apvienošanās rezultātā nebija jāveic nekādas izmaiņas, jo visas iepriekšminētās bibliotēkas jau darbojās vienotā Balvu reģiona BIS Alise kopkatalogā. Ārējo apkalpošanas punktu Balvu novada bibliotēkām nav.

Bibliotēku darba galveno prioritāti īsi un kodolīgi formulē Ligita Kalnēja (Lazdukalna bibliotēka): “Galvenā prioritāte atskaites periodā bija **nodrošināt iespēju izmantot bibliotēku pakalpojumus visiem lietotājiem** Covid 19 pandēmijas ierobežojumu laikā.”

Galvenās prioritātes reģiona bibliotēku darbā 2021.gadā:

- Centralizētas bibliotēku sistēmas izveide jaunajā Balvu novadā;
- Bibliotēkas darbību un funkciju nodrošināšana ārkārtējās situācijas un ierobežojumu laikā, ievērojot valstī un pašvaldībā noteiktās drošības prasības;
- Darba formu un metožu dažādošana lietotāju piesaistei, spēles un konkursi dažādās tiešsaistes platformās;

- Tiešsaistes pasākumu, nodarbību/lekciju/semināru organizēšana;
- Novadpētniecības darbs, tā popularizēšana un iedzīvotāju iesaiste materiālu vākšanā;
- Dalība “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”;
- Elektronisko, tajā skaitā LNB piedāvāto, resursu popularizēšana;
- Krājuma un bibliotēkas darbības popularizēšana, lietotāju piesaiste ar sociālo tīklu palīdzību (redzama un dzirdama bibliotēka arī pandēmijas apstākļos);
- Individuāls darbs ar lietotāju: grāmatu un preses izdevumu atlase un piegāde, dažādu elektronisko pakalpojumu sniegšana, konsultācijas elektroniskai saziņai ar valsts un privātajām institūcijām.

Joprojām efektīva ir Upītes bibliotēkas, tautas nama un muzeja kā vienota centra darbība vietējās kopienas saliedēšanā, attīstībā un apdzīvotas vietas ilgtspējības veicināšanā: 2021.gadā realizēti 4 projekti, notikušas 17 aktivitātes kultūrtelpas izaugsmei un popularizēšanai.

Viens no Balvu novada ilgtspējīgās attīstības stratēģijas mērķiem ir pilnvērtīgi izmantot pierobežas reģiona sadarbības potenciālu un ES finansējuma sniegtās iespējas pārrobežu sadarbības projektu veicināšanai kultūras, tūrisma, izglītības un uzņēmējdarbības jomās: Balvu Centrālās bibliotēkas pienesums šajā jomā ir sekmīga dalība *Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmā “Not just book”*.

Lielisks piemērs vietējās kopienas stiprināšanai, kultūrvēsturiskās vietas izpētei, popularizēšanai, tūrisma veicināšanai ir Baltinavas bibliotēkas sadarbība ar Baltinavas muzeju: apkopotā informācija, novadpētniecības materiāli tika izmantoti raidījuma “Tas notika te” filmēšanā, šķetinot vēstures notikumus par pirmo tiesas namu Latvijā.

Pārskata periodā akreditētas 13 pagastu bibliotēkas, iegūstot vietējās nozīmes bibliotēkas statusu.

2. Finansiālais nodrošinājums

Reģiona bibliotēku galvenais finansiālā nodrošinājuma avots ir novadu pašvaldības. Pārskata periodā finansējumu bibliotēkām piešķir no iepriekšējo novadu pašvaldību budžeta. Nedaudz finansējumu papildināja Valsts Kultūrkapitāla fonda piešķirumi, ziedojumi. Balvu Centrālajai bibliotēkai ieņēmumi bija arī no dažādiem maksas pakalpojumiem, kā arī piedaloties pārrobežu projektā LV-RU-010 “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” (Not just books).

2.1. tabula
Bibliotēku finansiālais nodrošinājums, Balvu reģions

	2019	2020	2021
Kopā	483243	459979	457708
Pašvaldības finansējums	445700	451572	322054
Citi ieņēmumi:	24284	5625	7222
<i>t.sk. maksas pakalpojumi</i>	3983	3886	3388
<i>t.sk. VKKF finansējums</i>	970	1650	586
<i>t.sk. citi piešķirumi</i>	19610	1214	800

2.2. tabula
Bibliotēku izdevumi, Balvu reģions

	2019	2020	2021
Izdevumi kopā (EUR)	483243	459979	457708
<i>Darbinieku atalgojums</i>	<i>299902</i>	<i>290367</i>	<i>306161</i>
<i>Krājuma komplektēšana</i>	<i>38908</i>	<i>40653</i>	<i>39037</i>

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir pieaudzis darbinieku atalgojums. Pārējos rādītājos skaitļi ir samazinājušies, bet kopumā finansējums ir atbilstošs bibliotēku funkciju nodrošināšanai.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- *Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi*

Ievērojami remontdarbi un pārbūves Balvu novada bibliotēkās pārskata periodā netika veikti. Tilžas bibliotēka kā viena no pirmajām Balvu novadā pildīs gan bibliotēkas, gan Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra (VPVKAC) funkcijas (darbu uzsāk 01.02.2022.), tāpēc pārskata periodā noritēja sagatavošanās darbi infrastruktūras uzlabošanai: šī centra izveidošanai Balvu novada pašvaldībai tika piešķirta valsts budžeta dotācija 7 200,00 EUR apmērā. Bibliotēkas ieguvums būs sakārtota, renovēta vide un tehniskais nodrošinājums.

Viļakas bibliotēkā tika mainīts telpu izvietojums – grāmatu krātuve pārvietota uz nelielu telpu otrajā stāvā, lasītavas daļa ar periodiskajiem izdevumiem apvienota ar internetlasītavu pirmajā stāvā. Tagad ērti pieejama krātuve, gados vecākiem apmeklētājiem vieglāk apmeklēt lasītavu pirmajā stāvā. Daļa novecojušo datoru tika nodoti Kultūras informācijas sistēmu centram Rīgā, atbilstoši paredzētajiem to izmantošanas noteikumiem. Samazinājusies lietotāju interese izmantot datorus izklaides nolūkos, līdz ar to bibliotēkā esošo datoru skaits ir pietiekams. Nepieciešama jauna multifunkcionālā iekārta.

Tikaiņu bibliotēkā pārskata gadā bibliotēkas telpās tika uzlabots apgaismojums, pievienojot papildus lampas. Kurtuvē nomainīts apkures katls, jo iepriekšējais bija nolietojies. Bibliotēkas lasītavā ir pieejams televizors, apmeklētājiem ir iespēja skatīties TV pārraides, paklausīties mūziku, lasīt preses izdevumus un grāmatas lasītavā.

Vīksnā pie bibliotēkas ieejas tika atjaunoti pakāpieni un izveidota koka uzbrauktuve, lai bibliotēkā varētu iekļūt cilvēki ar kustību traucējumiem, vēl tā tika papildināta ar roku balstu drošībai. G.Kiseļova, Vīksnas bibliotēkas vadītāja: *“Vēl tika atjaunots plaukts preses izdevumiem. Šos darbus veica Vīksnas pagasta pārvaldes darbinieki, par ko viņiem liels paldies.”*

- *Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums): situācijas raksturojums un vērtējums, nākotnes prognozes, atjaunināšanas iespējas (aprakstoši vai tabulas veidā – pēc izvēles)*

Balvu Centrālās bibliotēkas lieliskākais ieguvums pārskata periodā ir grāmatu izsniegšanas pakomāts un grāmatu nodošanas kaste ārpus bibliotēkas ēkas, kas ļauj lasītājam sev ērtā laikā izņemt un nodot gan grāmatas, gan žurnālus, gan citus izdevumus. Pakomāta iegādi finansiāli atbalstīja Balvu novada dome. Uzlīmes ar Balvu Centrālās bibliotēkas logo jau izgatavotas un gaida

piemērotus laika apstākļus, lai piešķirtu Grāmatomātam atpazīstamību. Pakomāta piegādē un uzstādīšanā neiztika arī bez kurioziem (pilns stāsts Balvu Centrālās bibliotēkas Facebook vietnē): [pakomāts atbrauc](#); [pakomāts aizbrauc](#) ; [pakomāts atgriežas](#) .

No projekta“ Not just book!” līdzekļiem iegādāts kafijas automāts un liela apjoma dokumentu skeneris.

Uzlabots administratīvā un apmeklētāju datortīkla ātrums un Internet piekļuves ātrums. Uzstādīta un konfigurēta profesionāla iekārta- vadāmais datortīkla komutators. Rezultātā abos datortīklos nodrošināts datu apmaiņas un Interneta ātrums 1Gbit/sek. Uzstādītais komutators aizvieto divas demontētās iekārtas, kas samazina elektrības patēriņu. Datortīklu ātrums ir mūsdienām atbilstošs un pietiekams.

Sadarbojoties ar Internet pieslēguma nodrošinātāju, rasta iespēja izmantot attālinātās darbvirsmas (Remote Desktop) attālinātam darbam no mājām Covid 19 ierobežojumu periodos.

Baltinavas bibliotēkai 2021. gadā iegādāti 2 datori, Žīguru bibliotēkā iegādāts jauns ID karšu lasītājs.

- *Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā*

Darbinieku rīcībā esošā datortehnika ir salīdzinoši novecojusi (pēc IKT pieņemtajām vadlīnijām), bet pietiekama pašreizējo ikdienas funkciju veikšanai.

Būtu vēlams iegādāties papildus tīmekļa kameras ar mikrofonu tiešsaistes saziņai- mācībām, darbam, semināriem. Tāpat var izrādīties, ka lielākā daļa administrācijas un lietotāju datoru var būt nepiemēroti jaunās Microsoft operētājsistēmas Windows 11 (pieejama no 2021.gada oktobra) prasībām.

Balvu Centrālās bibliotēkas darbiniekiem un lietotājiem pieejamā multifunkcionālā iekārta nodrošina kvalitatīvas izdrukas un pakalpojumus, tomēr būtu jādomā par šīs iekārtas aizvietošanu tuvākajos gados.

Lai arī sadarbībā ar TET un KIS atbalsta dienestu izstrādāta un pārbaudīta pārejas instalācija 3TD projekta datoriem uz Windows 10 operētājsistēmu, praksē tas nedos veikspējas uzlabošanas efektu, jo pārsvarā Balvu novada bibliotēku datortehnika novecojusi un tehniski neatbilstoša mūsdienu prasībām (tab. Nr.3). Arī lielākajai daļai no 2021.gadā akreditācijas procesu izgājušajām bibliotēkām viens no ieteikumiem ir “ Rast iespēju pakāpeniskai datortehnikas nomaiņai.”

*3.tabula
Bibliotēku tehniskais nodrošinājums, Balvu novads*

Datorsistēmas ierīce/ izlaiduma gads	<2005(vienību skaits)	2005-2010	2011-2015	2016-2020	Kopā
Datori	9	41	42	11	103
Plānie klienti	-	-	-	-	-
Multifunkcionālās iekārtas		3	13	1	17
Printeri		2	4	3	9
Kopēšanas iekārtas	1			1	2
Skeneri				1	1
Citas iekārtas			2	3	5

Viens no risinājumiem datortehnikas atjaunošanai ir Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra izveide bibliotēkās.

Upītes bibliotēkā, kā jau katru gadu, pašu spēkiem veikts kosmētiskais remonts- atjaunots grīdas krāsojums , LMT darbinieki uzstādīja telefona signāla pastiprinātāju kvalitatīvākai saziņai. Tomēr Nemateriālā kultūras centra “Upīte” darbinieki cer uz kapitālu telpu pārbūvi, jo esošā infrastruktūra no mūsdienu skatījuma ir novecojusi.

4. Personāls

- *Personāla raksturojums (kopaina: skaits, slodzes, izglītība, izmaiņas personāla sastāvā u. c.)*

Balvu reģionā pārskata periodā darbojās 23 publiskās pašvaldību bibliotēkas, kurās kopumā strādāja 43 darbinieki, 36 no tiem- bibliotekārie darbinieki: 17 uz pilnu slodzi, 19- uz nepilnu slodzi. Pārskata periodā Tikaiņu bibliotēkas vadītāja 3 mēnešus strādāja uz pilnu slodzi, bet no 1.aprīļa – nepilnu darba laiku – 0,85 darba slodzes. 27 darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība, 9 –izglītība citā jomā.

Rugāju bibliotēkā 2021.gada jūlijā aktīvās darba gaitas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma atsāka bibliotekāre Evita Garbacka. Decembrī bibliotēkas vadītājai Anitai Maginai tika pasniegts Balvu novada pašvaldības Atzinības raksts par ilggadēju, priekšzīmīgu, kvalitatīvu Rugāju bibliotēkas vadītājas pienākumu veikšanu. 2021. gada 1. decembris ir Anitas pēdējā darba diena Rugāju bibliotēkā, jo viņa aiziet pelnītā atpūtā.

Krišjāņu bibliotēkā notiek darbinieku maiņa: darba attiecības pārtrauc bibliotēkas vadītāja Sanita Sinele, bet ar 1.oktobri darbu uzsāk Sanita Korkla.

Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā speciāliste dabā ar bērniem Diāna Krampuža sajuta aicinājumu mainīt profesiju, tāpēc viņas vietā darba attiecības uzsāka Zaiga Lāpāne, bijusī bibliotēkas darbiniece.

- *Finansējums personāla attīstībai (profesionālajai pilnveidei, pieredzes apmaiņas braucieniem u. tml.) – situācijas apraksts, vērtējums*

Ārkārtējai situācijai valstī un ierobežojumiem Covid-19 izplatības sakarā ir arī sava pozitīvā puse: finanses personāla profesionālajai tālākizglītībai praktiski netika tērētas. Ļoti daudzveidīgs un skaitliski milzīgs (brīžiem 5-6 pasākumi mēnesī) dažādu mācību, nodarbību, semināru un kursu piedāvājums bija pieejams dažādās tiešsaistes platformās, turklāt lielākā daļa bija bezmaksas. Atruna, ka trūkst finanšu un laika resursu, šogad būtu nevietā. Kopumā Balvu novada bibliotēku darbinieces tiešsaistē apmeklējušas 47 dažādus profesionālās pilnveides pasākumus: pārsvarā tie ir Latvijas Nacionālās bibliotēkas vai Latvijas bibliotēku biedrības organizētie semināri, vebināri, virtuālās trešdienas, domnīcas, konferences u.tml., bet ir arī citu institūciju organizētie (piem., Latgales Vēstniecība GORS, Kultūras koledža, VARAM u.c.)

Upītes bibliotēkas vadītāja Lolita Spridzāne, par spīti visiem ierobežojumiem, starptautiskā projekta ietvaros pamanījās gan pati doties pieredzes apmaiņā uz Lietuvu un piedalīties dažādās meistarošanas darbnīcās un lektorijos, gan uzņemt ciemiņus atbildes vizītē.

Ar Balvu novada bibliotekāro darbinieku apmeklētajiem pasākumiem profesionālajā pilnveidē 2021.gadā sīkās var iepazīties Pielikumā Nr.1.

- *Problēmas un to risinājumi personāla jomā*

Darbinieku resurss strauji noveco: problēma drīzāk ir ne tik daudz fiziskā novecošana, bet nespēja iziet no komforta zonas, pieņemt jaunus izaicinājumus un iet līdzi laikam. Trūkst kontakta, diskusiju ar citiem reģiona bibliotekāriem, kas ir neatņemama sastāvdaļa klātienē semināriem. Trūkst dzīvās enerģijas apmaiņas, kas stimulē, atbalsta un motivē.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji (kopaina: lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.):

5.1.tabula

Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu novads

	2019	2020	2021	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	5834	5167	4477	-11%; -13%
<i>t. sk. bērni</i>	1922	1637	1319	-15%; -19%
Bibliotēkas apmeklējums	104683	73873	57958	-29%; -21,5%
<i>t. sk. bērni</i>	35035	20001	11547	-43%; -42%
Virtuālais apmeklējums	66691	68402	80299	+3%; +17,4%
Izsniegums kopā	201490	162016	144835	-20%; -10,6%
<i>t. sk. grāmatas</i>	89342	77607	68597	-13%; -11,6%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	106203	82605	75785	-22%; -8,3%
<i>t. sk. bērniem</i>	31898	24852	18243	-22%; -26,6%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	31%	33%	26%	+2; -7
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	55%	54%	47%	-1; -7
Iedzīvotāju skaits	20466	20184	20729	-5%; +3%

Diemžēl praktiski visi pamatrādītāji, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, ir kritušies. It īpaši sāpīgs ir ar bērniem saistīto datu kritums: perspektīvā būs jāiegulda lielākas pūles, lai atvestu uz bibliotēku jaunus lietotājus. Strauji pieaudzis ir virtuālais apmeklējums: tiešsaistē organizētie pasākumi sasniedz plašāku auditoriju. Virtuālo apmeklētību veicināja arī ierobežojumi fiziskam bibliotēkas apmeklējumam. Kaut arī nedaudz, pieaudzis ir iedzīvotāju skaits Balvu novadā, un tas priecē.

Ieskatam daži situāciju un rādītāju skaidrojumi: “Šajā situācijā daudzi cilvēki, baidoties publiskās vietās inficēties ar vīrusu, pēc iespējas ierobežoja publisku vietu apmeklēšanu, tai skaitā arī bibliotēku. Skolas strādāja attālināti, skolēni, kas dzīvo tālāk no bibliotēkas, to neapmeklēja. Šo visu apstākļu rezultātā samazinājās bibliotēkas lietotāju, apmeklējumu skaits un izsniegums, it sevišķi bērniem (Baltinava)”, “Šis dīvainais laiks pat tos darbus, kas kādreiz bija ātri paveicami, padarīja neprognozējamus un aizņēma vairāk laika, radās arī jauni... Bija arī tādi lasītāji, kuri teica, ka īstam lasītājam vīruss bijis, nebijis. Kā lasīju, tā lasīšu! ... Apmēram četri lasītāji nodeva grāmatas un teica, ka esot pārlasījušies un tuvākajā laikā būšot sastopami tikai sociālajos tīklos, bet uz bibliotēku nāksot tikai pēc Covida (Lazduleja)”, “Aizvadītais gads vēl izteiktāk bibliotēkas darbībā

ieviesa savdabīgas korekcijas, attālināja lasītājus no tradicionālās bibliotēku darbības formas, kas lietotājiem bija tik ierasta (Rekova)”.

Tomēr visā rādītāju lejupslīdē dažās pagastu bibliotēkās vērojams arī pozitīvs pieaugums:

5.2. tabula
Bibliotēkas ar pamatrādītāju pieaugumu %, Balvu novads

Pamatrādītāju pieaugums %, salīdzinot iepriekšējo gadu	Lietotāju skaits	t. sk. bērni	Bibliotēkas apmeklējums	t. sk. bērni	Virtuālais apmeklējums	Izniegums kopā	t. sk. grāmatas	t. sk. periodiskie izdevumi	t. sk. bērniem	Bibliotekārais aptvērumis %, t. sk. bērni līdz 18 g.	Iedzīvotāju skaits	
Bērzkalne			23%	76%	74%	46%	77%	18%	85%			
Naudaskalns	6%	75%		48%			9%		22%	5%	91%	0,4%
Žīguri	4,8%	28%			0,2%			13%		3%	24%	
Rugāji	7%	16%		8%		22%	15%	53%			16%	7%

“Neskatoties uz attālināto darbu un ierobežojumiem, rādītāji bērnu un jauniešu literatūrai un apmeklējumiem nav samazinājušies, tas priecē (Rugāji)”, “Atskaites periodā mazliet ir palielinājies bibliotēkas apmeklētāju skaits (Žīguri)”, “Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, daudzi rādītāji auguši. Tas varētu būt tāpēc, ka lasītāji vairāk ņem lasāmvielas, baidoties, ka neiestājas atkal kāds liegums. Arī pati biežāk apmeklēju vecāka gājuma cilvēkus mājās, iepriekš sazinoties telefoniski. Šogad deviņiem lasītājiem pati pievedu lasāmvielu mājās (Bērzkalne)”.

5.3.tabula
Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu Centrālā bibliotēka

	2019	2020	2021	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	2022	1743	1340	-14%; -23%
t. sk. bērni	674	589	403	-13%; -32%
Bibliotēkas apmeklējums	34468	22931	17131	-34%; -25%
t. sk. bērni	13520	7073	2938	-48%; -59%
Virtuālais apmeklējums	2079	19686	28992	+847%; +47%
Izniegums kopā	66241	46861	46409	-29%; -1%
t. sk. grāmatas	36833	27324	24497	-26%; -10%
t. sk. periodiskie izdevumi	25856	18299	21725	-29%; +19%
t. sk. bērniem	10738	7500	4008	-30%; -47%
Bibliotekārais aptvērumis % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	31%	27%	21%	-4; -6
t. sk. bērni līdz 18 g.	62%	54%	38%	-8; -16
Iedzīvotāju skaits	6545	6451	6312	-1,4%; -2,2%

Balvu Centrālās bibliotēkas rādītāji uz vispārējā lejupslīdes fona nav izņēmums. Ļoti pietrūka pirmsskolas grupiņu un Balvu sākumskolas skolēnu apmeklējuma: lai ierobežotu Covid-19 izplatību un maksimāli nodrošinātu skolas mācību procesu klātienē, bijušā Balvu novada Izglītības pārvalde izdeva rīkojumu par dažādu ārpuskolas pasākumu un aktivitāšu neapmeklēšanu izglītojamajiem.

Pieaudzis virtuālo apmeklējumu skaits, tostarp dažādu tiešsaistes pasākumu apmeklējumu skaits. Priecē, ka pieaudzis arī periodisko izsniegumu skaits: to sekmējusi informācija par bibliotēkā pieejamajiem preses izdevumiem gan privāti lietotājiem e-pastā, gan aktivitāte bibliotēkas Facebook lapā “*Mēs joprojām sekojam līdzi rakstiem preses izdevumos par mūsu cilvēkiem, notikumiem, pasākumiem...*”, kā arī interesējošo rakstu elektroniskais izsniegums (ievērojot autortiesības). Pārskata periodā elektroniski nosūtīto dokumentu skaits ir palielinājies par 600 %. Šāds pakalpojums ļoti iepriecina lietotājus, par to liecina saņemtās pozitīvās atsauksmes.

- *Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums*

Pārskata periodā bibliotēkās bija pieejami visi līdzšinējie pakalpojumi. Turpinoties iepriekšējā gada aktivitātei “*Tev nav laika atnākt uz bibliotēku? Tava bibliotēka nāk pie tevis!*”, jaunāko informāciju par sava novada, reģiona cilvēkiem, notikumiem elektroniski savā e-pastā saņēma jau 170 Balvu Centrālās bibliotēkas lietotāji (+143%). Ierobežojumu un aizliegumu ēnā aizgājušais gads vēl skaidrāk iezīmēja bibliotēku lomu iedzīvotāju saziņā ar valsti: laikā, kad bibliotēka bija slēgta un darbs noritēja tikai attālināti, strauji pieauga telefona zvanu, konsultāciju skaits par dažādiem e-pakalpojumiem. “*Pārskata periodā īpaši aktuāli bija jautājumi par kodu kalkulatoru un SmartID izmantošanu, elektroniski parakstītiem dokumentiem un portāla www.eveseliba.gov.lv piedāvātajām iespējām*” (*Briežuciems*). Bibliotēku darbiniekiem, it īpaši pagastos, nācās sastapties arī ar zvanītāju, apmeklētāju dusmu uzplūdiem, izmisumu, nespējot saņemt kādu no e-pakalpojumiem: nav e-pasta, nav prasmju, nav ierīču, nav interneta.

Pārskata periodā tika uzsākti sagatavošanas darbi, lai Tilžas bibliotēka vienlaicīgi būtu arī Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centrs.

2021.gadā pieprasīts bija pakalpojuma veids Covid-19 sertifikātu izdrukāšana un ielaminēšana.

Lai noturētu savu lasītāju, arvien vairāk Balvu novada bibliotēku grāmatas un žurnālus piegādāja personiski lasītājam mājās. “*Šādu personu nav daudz, bet katrs lasītājs ir svarīgs*” (*Kubuli*). Grāmatas, preses izdevumus lasītājiem mājās piegādā Naudaskalna, Kubulu, Vīksnas, Žīguru, Tikaiņu, Lazdulejas, Krišjāņu, Bērzkalnes, Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieki.

Balvu Centrālajai bibliotēkai jauns pakalpojums- pakomāts, kuru paši darbinieki nokrustījuši par Grāmatomātu. Pilnībā visi uzstādīšanas darbi tika pabeigti oktobrī (pirkuma līgums parakstīts maijā),

bet lasītāji jau novērtējuši jaunās priekšrocības izņemt grāmatas jebkurā sev izdevīgā laikā. Īpaši šo iespēju izmanto studenti.

- *E-grāmatu bibliotēka*

5.7.tabula

Tabula “E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati”, Balvu novads

	2019	2020	2021
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	78	148	180
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	78	70	32
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	171	401	830
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	171	230	429

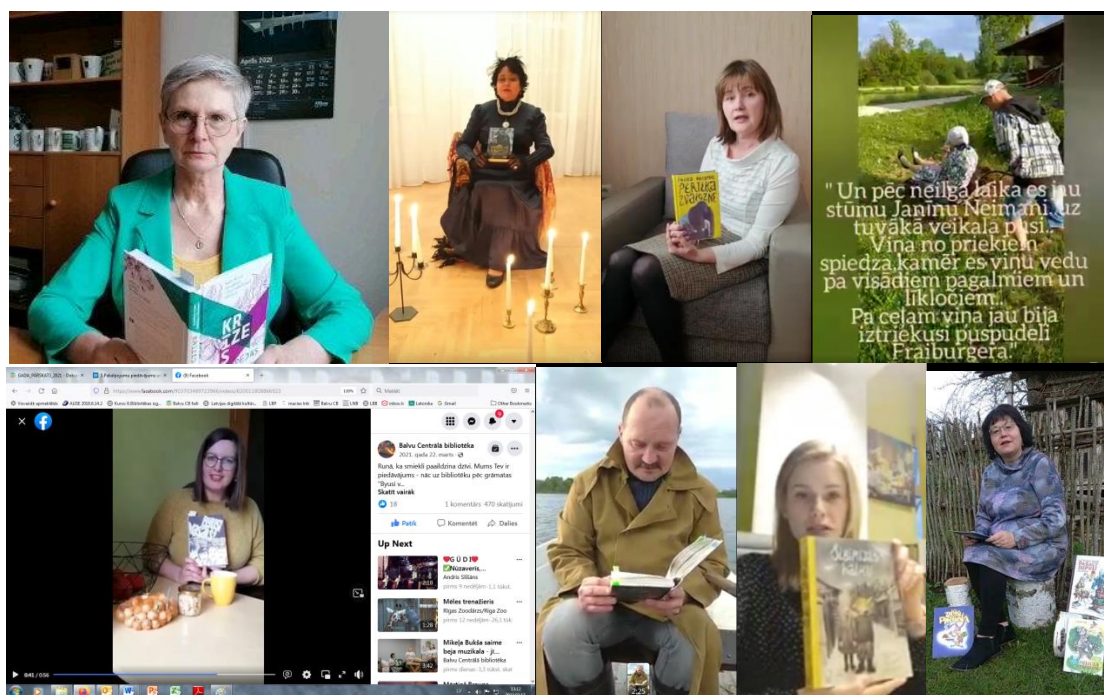
Aktīvāki e-grāmatu lasītāji ir to bibliotēku lietotāji, kuras strādā bibliotēku informācijas sistēmā ALISE. Diemžēl dažādu iemeslu dēļ pusei pagastu bibliotēku BIS ALISEs nav, tāpēc informēt par e-grāmatu lasīšanas iespējām, priekšrocībām ir grūti. Neskatoties uz to, E-grāmatu lasītāju skaits pieaug, tāpat par 187% pieaudzis e-grāmatu izsniegums Balvu novada lasītājiem. Tas liecina par jaunas lasītāju paaudzes- e-grāmatu paaudzes veidošanos.

- *Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste*

Lielākoties lietotāju intereses Balvu novada bibliotēkās pārskata gadā tika noskaidrotas, mutiski izjautājot par interesēm, vajadzībām, nepieciešamākajiem pakalpojumiem, jo pārsvarā lietotāju skaits ir salīdzinoši neliels, katrs pagasta iedzīvotājs ir pazīstams personiski, sastopams ikdienā: *“Lasītāji piedalās grāmatu komplektēšanā- izsaka savas vēlmes vai pat nosauc konkrētu grāmatu/ autoru/ nosaukumu, kurai jābūt bibliotēkas krājumā” (Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre Sandra Lukstiņa)*.

Viļakas bibliotēkā pārskata periodā tika izstrādāta anketa un veikta rakstiska lasītāju aptauja. Respondenti vēlas plašāku grāmatu klāstu, vairāk tematisku pasākumu un tikšanos ar interesantām personām. Lasītāji savu viedokli izsaka arī klātienē - pozitīvi vērtē iespēju rezervēt grāmatas, patīk noskaņa bibliotēkā, personāla atsaucība un telpu noformējums. Piesaistot jaunus lasītājus Balvu Centrālajā bibliotēkā, tiek apzvanīti un par jaunumiem bibliotēka informēti lasītāji, kuri gadiem nav apmeklējuši bibliotēku. Bieži vien iemesls ir veselības stāvoklis, kā arī fakts, ka bibliotēkas lasītava atrodas ēkas otrajā stāvā. Šiem lasītājiem pēc pieprasījuma vecākā speciāliste lasītavā Ināra Bobrova atlasīja un sagatavoja izsniegšanai preses izdevumu kopu, nonesot tos lejā uz pirmo stāvu. Bieži vien Ināra devās lejup ar veselu žurnālu kaudzi, un lasītājs pats izvēlējās sev tīkamos izdevumus.

Sākot no 2021.gada februāra lasītāju piesaistei Balvu Centrālās bibliotēkas Facebook lapā risinājās aktivitāte “Āķis lūpā”, kur ar grāmatām iepazīstināja bibliotēkas darbinieki, iesaistījās arī aktīvākie lasītāji un, protams, ar vecāku piekrišanu un ievērojot datu aizsardzības prasības, arī bērni. Viens sižets tapa sadarbībā ar Balvu sākumskolas 1.c klasi: V.Plūdonis “Traucējums”. Kopumā tapa 30 sižeti par dažādām grāmatām pieaugušo auditorijai un 11 sižeti apakšrubrikā “Mazie lasītāji stāsta...” [Balvu Centrālā bibliotēka Facebook video](#) Sasniegts liels skatījumu skaits, arī pozitīvie komentāri liecināja par akcijas efektivitāti. Bez šaubām, palielinājās reklamēto grāmatu izsniegums un interese par bibliotēku.

- *Ārējie apkalpošanas punkti, pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums*

Ārējo apkalpošanas punktu un pakalpojuma sniegšanas vietu Balvu novada bibliotēkām nav.

- *Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām – īss situācijas raksturojums*

Balvu Centrālās bibliotēkas ēkā atrodas Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Balvu nodaļa, un tās pakalpojumus izmanto daudzas pagastu bibliotēkas: starp pagastu publiskajām bibliotēkām un Neredzīgo bibliotēku ir noslēgts sadarbības līgums. Īpaši veiksmīgi sadarbojas Žīguru bibliotēka, kur ir vairāki lasītāji ar redzes traucējumiem, taču Žīguru bibliotēkā joprojām nav vajadzīgās iekārtas audio grāmatu atskaņošanai.

Lazdulejas bibliotēkas lietotāju lokā ir 9 personas ar mentāliem traucējumiem. Pārskata periodā Balvu Centrālās bibliotēkas pastāvīgo apmeklētāju lokā arī ir divi lietotāji ar garīga rakstura

traucējumiem. Šo cilvēku apkalpošanā ir nepieciešama īpaša pieeja, pastiprināta uzmanība un laika resursi.

Lielākā daļa Balvu reģiona bibliotēku nav speciāli pielāgotas pieejai cilvēkiem ar kustību traucējumiem, jo atrodas daudzdzīvokļu mājās vai ēkas 2.stāvā. Tomēr visi lietotāji tiek apkalpoti: to dara vai nu bibliotekārs, vai sociālā dienesta piesaistītie asistenti, aprūpētāji vai radnieki.

- *Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām*

2021.gadā noslēdzās pārrobežu sadarbības projekts “ Ne tikai grāmatas- veselas bibliotēkas uzņēmējdarbībai”, kura rezultātā Balvu Centrālās bibliotēkas krājums papildināts ar augstvērtīgu literatūru mārketingā, uzņēmējdarbībā, ekonomikā un biznesā latviešu, angļu un krievu valodās. Tāpat Balvu Centrālās bibliotēkas mājas lapā ir īpaša sadaļa, kurā var iepazīties ar informāciju gan par projektu, gan ērti aplūkot krājumā esošās grāmatas uzņēmējdarbībai un iepazīties ar to anotācijām [/ne-tikai-gramatas/gramatas-uznemejdarbibas-atbalstam](#) . Grāmatu saraksti ar anotācijām tiek izsūtīti uz 99 Balvu reģiona uzņēmēju e-pastu. Iegādāts tehniskais aprīkojums, aprīkotas telpas nelielām darījumu sapulcēm. Pārskata gadā ierobežojumu mīkstinājumu periodā lasītava vairākkārtīgi tika izmantota dažādām nelielām biznesa tikšanās reizēm gan klātienē, gan attālinātam darbam. Projekta “ Not just books” ietvaros, sadarbībā ar biedrību “ Radošās idejas”, Balvu Valsts ģimnāziju un Biznesa augstskolas “ Turība” lektoriem Gunitu Kalniņu un Mg.sc.ing. Aivaru Kalniņu, realizētas četru dienu nodarbības topošajiem uzņēmējiem- Balvu Valsts ģimnāzijas vecāko klašu skolēniem ekonomikā un uzņēmējdarbībā. Projekta “Not just books” ietvaros izremontētajā zālē eksponēta projekta noslēguma izstāde uzņēmējdarbības produkcijas popularizēšanai, bibliotēkas āra lasītavā organizēts projekta noslēguma pasākums.

Balvu Centrālā bibliotēka pārskata periodā turpināja sadarbību ar Balvu pagasta pensionātu, sagatavojot grāmatu kopu veco ļaužu nama iemītniekiem un reizi mēnesī tās apmainot. Apkalpoti 159 lasītāji. Tikaiņu bibliotēka ar lasāmvielu nodrošināja Rugāju novada pensionāta iemītniekus.

Balvu Centrālās bibliotēkas lasītāju grupa (lasa tikai jaunās grāmatas), kas ir izrādījusi šādu vēlmi, informāciju par kārtējo krājuma papildinājumu saņem telefoniski vai ar e-pasta palīdzību.

Droša interneta vēstnese Evita Arule Zoom platformā vadīja lekciju par drošību un riskiem internetā vecākiem un vecvecākiem, kuriem rūp bērnu nākotne: “Kā kļūt par labu pavadoni savam

**VAI TU JAU AIZPILDĪJI
IESNIEGUMU
PAR 20 EIRO IZMAKSU
VAKCINĒTĀJĀM
PERSONĀM, KURAS
SASNIEGUŠAS
60 GADU VECUMU?**

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSA) par laikposmu no 2021.gada 1.novembra līdz 2022.gada 31.martam izmaksās 20 eiro pabalstu mēnesī Latvijā dzīvojošām personām, kuras līdz 2021.gada 31.decembrim ir sasniegušas 60 gadu vecumu un:

- pabeigušas pilnu vakcinācijas kursu pret Covid-19
- vai saņēmušas medicīnisko atzinumu par nepieciešamību atlikt vakcināciju pret Covid-19.

Nāc uz bibliotēku, mēs tev palīdzēsim to izdarīt!

bērnam digitālajā laikmetā”. Gada laikā tika organizēti divi individuālo apmācību cikli senioriem un cilvēkiem ar nepietiekamām prasmēm datoros un viedierīcēs (apmācīti 8 lietotāji). Četrās individuālajās nodarbībās tika aplūkotas tēmas “*Mana digitālā darba vieta*”, “*Dokumentu izstrāde ar MS Word*”, “*Internets un e-pakalpojumi (darbošanās www.latvija.lv; prasme veikt dažādus maksājumus, aizpildīt un iesniegt iesniegumus)*”, “*Informācijas nosūtīšana un saņemšana e-pastā*”, “*Fotogrāfiju pārsūtīšana no viedierīcēm uz datoru, fotogrāfiju apstrāde*”, “*Medijpratība (droša darbošanās internetā, kā atšķirt viltus ziņas un neuzķerties uz āķa dažādiem krāpniekiem u.tml.)*”, “*Sociālie konti (Facebook, Instagram, Draugiem.lv, Twitter, YouTube)*”, “*Jautājumi, kas mulsina vai rada nedrošību, darbojoties digitālajā vidē*”.

Īpaši uzrunāta iedzīvotāju grupa 60+, aicinot izmantot bibliotēkas pakalpojumus valsts pabalsta saņemšanai.

Sadarbībā ar laikrakstu “ Vaduguns” turpinājās krustvārdu mīklu konkurss ”Prātnieks”, kas sastāv no 22 un vairāk jautājumiem. Atbildes uz tiem meklējamas dažādos bibliotēkas resursos. Pastāvīgajam “ Prātnieku” pulkam -11- klāt nākuši 6 mīklu minētāji.

Vasaras vidū Balvu Centrālā bibliotēka atsaucās novadnieces, dramaturģes Birutas Zujānes aicinājumam, divas dienas organizējot pasākumu bērniem ar īpašām vajadzībām un viņu vecākiem. Tika prezentēta B. Zujānes “Mana matemātikas grāmatiņa”- materiāls matemātikas pamatiemaņu apgūšanai bērniem ar garīgo atpalcību. Izveidojās aktīva diskusija par šādu cilvēku iekļaušanos sabiedrībā, iespējām palīdzēt, iesaistīties, atbalstīt. Ieraksts no bibliotēkas dienasgrāmatas: “*Pulcējušies vecāki ar saviem bērniem- īpašajiem bērniem. Emocionāli piepildīta pusotra stunda. Atziņa- par savu bērnu ir jācīnās! Ir jāiet sabiedrībā, jārunā par bērniem un cilvēkiem ar citādāku pasaules uztveri, domāšanu, vajadzībām un nepieciešamībām. Bija iespēja uz vietas iegādāties grāmatas. Paldies par sadarbību Balvu invalīdu biedrībai un īpaši Marijai Duļbinskai!*”

Tikšanās iedvesmoja Balvu Centrālās bibliotēkas bibliotekārus sadarbībai ar Daudzfunkcionālā pakalpojumu centra “Grupu dzīvokļi” darbiniekiem: tika atlasītas un iemītniekiem nogādātas dažāda satura norakstītās grāmatas, dāvinājumi, aprūpes personas kopā ar aprūpējamajiem tika individuāli uzaicinātas apmeklēt bibliotēku.

Viļakas bibliotēkā lasītāju interešu klubiņa “Mantiniieces” dalībniecēm tika organizētas tematiskas tikšanās. Dzejas draugi un literātu biedrības “Viļakas Pegazs” dalībnieki tikās dzejas dienu pasākumā ar novadnieci Ilzi Šaicāni, viņas autorgrāmatas “Paturi manu plaukstu savējā” prezentācijā, literārā pasākumā un sarunās ar Aussalīti (Pēteri Boldānu) par viņa romānu “Tas raibais fukša gads”. *“Septembrī bibliotēkas zālē (ar interesentu iepriekšēju pieteikšanos) notika lekcija un degustācija “Veselīgs uzturs gadalaikos. Rudens”, ko vadīja sertificēta uztura speciāliste Baiba Bērtiņa” (Rutta Jeromāne, Viļakas bibliotēkas vadītāja).*

- *Uzziņu un informācijas darbs – īsi, aprakstoši (situācijas apraksts, vērtējums)*

Uzziņa Nr.1 Balvu novada bibliotēkās 2021.gadā bija: “ Vai bibliotēka strādā? Vai var saņemt un nodot grāmatas? Kā to izdarīt?” Pāris bibliotēkas darba pārskatos atzīmē, ka uzziņu skaits ir samazinājies, *“ jo bibliotēkas lietotāji paši atrod vajadzīgo informāciju internetā”*. Tomēr kopumā *“ievērojami pieaug telefona zvanu skaits, jo lietotāji daudz vairāk interesējās par bibliotēkas darba laiku, iespēju apmeklēt bibliotēku, jautā par e-pakalpojumiem, jaunāko literatūru (Tikaiņi).”* Pieaugušajiem uzziņas ir saistītas ar valstī aktuāliem jautājumiem, notikumiem, dažādu pakalpojumu sniedzēju prasībām - jaunu līgumu slēgšana, izbeigšana, pieteikumi dažādām iestādēm, dažādi jautājumi un iespējas par bankām, dažādu aplikāciju lejuplāde un to iespējas, sociālo tīklu iespējas, reģistrēšanās, iestāžu darba laiki un pakalpojumi, e-adreses izveidošana, personas apliecības jeb elektroniskās identifikācijas kartes (eID) nepieciešamība, dokumentu parakstīšana, daudz un dažādi jautājumi saistībā ar Covid 19. Ievērojami pieaudzis uzziņu skaits, kas saistītas ar stresa mazināšanu, līdzatkarību, dažādām atkarībām, arī skolēnu motivāciju, sevis izzināšanu. Plašāku uzziņu sagatavošanā palīdzība tiek lūgta citām bibliotēkām: *“Jauki, ka ir atsaucīgi kolēģi citās bibliotēkās, kuri vajadzības gadījumā atsūta ieskenētus rakstus no žurnāliem, kuru mums pašiem nav. Te šogad jāpiemin Latgales Centrālās bibliotēkas darbinieces (Ināra Bobrova)”*.

Balvu Centrālās bibliotēkas Novadpētniecības lasītavā lasītāji vērsas, lai saņemtu uzziņas saistībā ar Balvu reģionu. 2021.g. sagatavotas paplašināta rakstura uzziņas, kā arī uz e-pastu nosūtīti skenēti materiāli par novadniekiem- S. Zvaigznonu, A.Rimoviču, K.Duļbinski, A.Briedīti, P.Miglinīku, N.Rancānu, J.Miglinīku, Fr.Kempu, par Kupravas drenu cauruļu rūpnīcu, Balvu gaļas kombinātu un Balvu maizes kombinātu, par ieceļošanas iemesliem Balvos no Vidzemes un Krievijas 20.gs. sākumā, par Balvu novada reģionālo ekonomisko attīstību pēdējo gadu laikā.

Vēl viena pieprasīta 2021.gada uzziņa ir par iespēju kad un kur tuvāk dzīvesvietai vakcinēties, par Covid sertifikāta izdrukāšanas iespējām.

Balvu Centrālās bibliotēkas statistikas lapas apkopojumā uzskaitītas 1877 uzziņas, 357 apmācības, 8843 elektroniski nosūtīti dokumenti (+600% salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu), 53 krājuma kopijas, izdrukas, 842 elektroniski veikti pakalpojumi (izdruka, skenēšana, kopēšana), reģiona bibliotēku pārskatos kopā uzskaitītas 1711 sniegtās uzziņas.

Visās novada bibliotēkās ir pieejami novada pašvaldības informatīvie izdevumi gan drukātā, gan elektroniskā formātā. Vairākām bibliotēkām mājas lapai ir izveidota tiešsaiste ar novada domes mājas lapu.

✓ *Elektroniskais katalogs kā pakalpojums*

5.8.tabula
BIS ALISE izmantošana Balvu novada bibliotēkās

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2021)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2021)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Balvu novads	23	11	11	11	11	951	873

Balvu novada bibliotēku kopkatalogā uz 2022.gada 1.janvāri ir 53294 ieraksti. Kopkatalogs aptver Balvu Centrālās bibliotēkas, 22 reģiona publisko bibliotēku un 11 skolu bibliotēku krājumus. No 2021.gada 6.maija BIS Alise ir arī Krišjāņu pagasta bibliotēkai.

Salīdzinājumā ar 2020.gadu par 170 vienībām pieaudzis Web pasūtīto eksemplāru skaits.

5.9.tabula
Autorizētie lietotāji, Balvu novads

	2019	2020	2021	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	4289	3915	3578	-8,6%
Autorizētie lietotāji kopā	748	935	951	+1,7%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	177	186	113	-39%

“Bibliotēka ar BIS ALISE strādā jau septīto gadu, pārskata periodā pieaudzis to bibliotēkas lietotāju skaits, kuriem izsniegti autorizācijas dati (Briežuciems).” Lasītāji attālinātas piekļuves režīmā arvien vairāk izprot autorizēta lietotāja priekšrocības, veicot pasūtījumus tiešsaistes katalogā, lasot e-grāmatas, kā arī izmantojot Grāmatomāta pakalpojumus.

- *Iekšzemes un starptautiskais SBA:*

5.10. tabula
SBA rādītāji, Balvu novads

SBA	2019	2020	2021
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	708	872	820
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	842	895	804

Visvairāk no Balvu Centrālās bibliotēkas krājuma pieprasa jaunas grāmatas krievu valodā (Naudaskalna, Tikaiņu, Vectilžas, Viļakas bibliotēkas), jo pagastu bibliotēkas šādu literatūru nekomplektē (izņemot Viļakas bibliotēku). Baltinavas bibliotēkas vadītāja teksta pārskatā atzīmē: “Ja iepriekš vairāk tika pieprasīta nozaru literatūra, tad tagad pieprasa arī daiļliteratūru. Pagājušā gadā tika pieprasīta arī literatūra svešvalodās.” No Latvijas Nacionālās bibliotēkas caur SBA 2021. gadā pieprasītas 5 grāmatas. Vīksnas un Kubulu bibliotēku vadītāja Gunita Kiseļova veiksmīgi izmanto grāmatu apmaiņas iespējas SBA starp abām bibliotēkām.

- *Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā*

Nemitīgi mainīgā situācija valstī ar ierobežojumu noteikšanu, mīkstināšanu un atcelšanu arī bibliotēkas lietotājos radīja apjukumu: kad bibliotēkas strādā, kas nestrādā, ko drīkst un ko nedrīkst. Tas vēl vairāk kā 2020.gadā lasītāju attālināja no bibliotēkas, daudzi joprojām baidās apmeklēt sabiedriskās vietas, lasītavas ir praktiski tukšas. Dzīvam cilvēkam pretī vajag dzīvu cilvēku, kuru nekas nespēs izkonkurēt vai aizvietot. Problēmas, drīzāk emocionāla rakstura, radās arī laikā, kad lietotāji nevarēja “lokdauna” laikā saņemt bibliotēkā ierastos e-pakalpojumus: maksājumi, konta izmaksas, e-veselība, latvija.lv pakalpojumi. Nebija iespējams pilnvērtīgi ļauties klātienē pasākumu, izstāžu organizēšanai: neziņa par nākotni nebūt nav motivējoša darbībai. Tāpat pakalpojumu pieejamību ierobežoja darbinieku slimošana, kas ir īpaši svarīgi viena cilvēka bibliotēkās.

Kopumā atskatoties un 2021.gadu, darbs valsts Covid-19 noteikto ierobežojumu laikā netika pārtraukts. Lasītāju apkalpošana klātienē nenotika tikai dažas nedēļas, bet piekļuves ierobežotajā laikā tika atlasītas pasūtītās grāmatas un iesaiņotas paciņās, sagatavotas bezkontakta apmaiņai. Klātienē apkalpošanas ierobežojumu laikā tika izmantotas iespējas, lai sakārtotu krājumu, atlasītu

grāmatas norakstīšanai, apmaiņas krājumam, vecāko grāmatu pārceļšanai uz krātuvi. Turpinājās saziņa ar lasītājiem pa telefonu, parunājoties kā par grāmatām, tā arī par tūri sadzīviskām lietām (*“nedaudz atrisināts bibliotēkas trūkums lasītājiem” (Sandra Lukstiņa)*).

6. Krājums

- *Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:*

2021.gadā Balvu reģiona/novada bibliotēku galvenais komplektēšanas uzdevums – veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgām lietotāju vajadzībām, veicināt izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika izmantošanu. Katrai reģiona bibliotēkai izstrādāta atbilstoša krājuma komplektēšanas politika, pēc kuras tā vadās, organizējot savu krājumu. 13 pagastu bibliotēkām, gatavojoties akreditācijai, izstrādāts jauns krājuma komplektēšanas politikas dokuments, kas pieejams bibliotēku mājas lapā. Par pamatu ņemts iepriekšējais komplektēšanas dokuments, to pilnveidojot atbilstoši laika un vietas vajadzībām, pieprasījumam. Balvu Centrālās bibliotēkas krājuma komplektēšanas koncepcija pieejama [šeit](#).

“Stabilu vietu pieprasījumā ieņēma daiļliteratūra, īpaši latviešu oriģinālliteratūra, nozaru literatūrā – psiholoģija, medicīna, arī uzziņu literatūra” (Žīguru bibliotēka).

- Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:

6.1. tabula

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums, Balvu reģions

	2019	2020	2021
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	33500	39959	38949
<i>t. sk. grāmatām</i>	20718	25685	24964
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	5704	7074	6705
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	12423	14211	13966
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	3,0	3,1	2,4
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	39208	52327	49219

Finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai uz vienu iedzīvotāju 2021.gadā

N.p.k.	Novads	2019	2020	2021
1.	Balvu novads	3,17	2,1	2,2
2.	Baltinavas novads	1,99	2,6	3
3.	Rugāju novads	5,20	5	2,6
4.	Viļakas novads	2,33	2,4	2,6
Reģionā:		3,17	3,1	2,4

Bijušā Rugāju novada pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai 2021.gadā samazinājies (kā redzams tabulā, 2019. un 2020.gadā tas bijis ļoti dāsns), bet iedzīvotāju skaits teritorijā- palielinājies ([Pilsonības un migrācijas pārvaldes dati](#)), kas ietekmējis kopējos rādītājus. Balvu novada pašvaldības piešķirtie līdzekļi krājuma komplektēšanai palikuši nemainīgi, nav piešķirts papildus finansējums no pagastu pārvalžu puses. Nedaudz palielinājies finansējums Viļakas novadā, diezgan ievērojami pieaudzis Baltinavas novadā.

Ļoti vērtīgs krājuma papildinājuma avots 2021.gadā bija LNB realizētais projekts “Vērtīgo grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām”, kā rezultātā reģiona bibliotēkas saņēma 930 eksemplārus augstvērtīgas literatūras par kopējo summu 8909,21eiro. Nozīmīgs avots bērnu grāmatu krājuma papildināšanai ir LNB projekta “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatas-1777,09 eiro, individuālie dāvinājumi, kas saņemti ar LNBAD BAC starpniecību. Balvu Centrālās bibliotēkas krājums uzņēmējdarbības veicināšanai projekta “Not just books!” ietvaros papildināts ar 189 eksemplāriem (188 grāmatas, žurnāls “Forbes” 21eks.) par kopējo summu 2040,29 eiro.

- *Rekatalogizācija*

100 % rekatalogizēts krājums 2021. gadā ir 20 no 23 Balvu novada bibliotēkām. Pārskata gadā pilnībā pabeigts darbs pie Skujetnieku, Vecumu un Lazdulejas bibliotēku krājuma rekatalogizācijas un uzsākta Upītes bibliotēkas krājuma rekatalogizācija. 2022. gadā plānots uzsākt Naudaskalna bibliotēkas krājuma rekatalogizāciju.

Pārskata gadā kopumā rekatalogizēti 1674 iespieddarbu eksemplāri. Kopumā rekatalogizēti 93% no visa Balvu novada bibliotēku krājuma.

Krājuma pārbaude pārskata periodā netika veikta.

- Krājuma rādītāji:

6.3.tabula

Krājuma rādītāji, Balvu novads

	2019	2020	2021
Jaunieguvumi kopā	12402	12874	12259
t. sk. grāmatas	4008	4791	4485
t. sk. latviešu daiļliteratūra	1121	1423	1505
t. sk. bērniem	2506	1261	1033
Izslēgtie dokumenti	12839	16863	13315
Krājuma kopskaits	179677	177820	177337
Grāmatu krājuma apgrozība	1,01	0,69	0,5
Periodisko izdevumu	2,58	2,19	1,8

Kopumā Balvu novada bibliotēkās jaunieguvumu skaits samazinājies: samazinājies bijušo novadu pašvaldību finansējums, pieaug grāmatu cenas. Pagastu bibliotēkas pārsvarā komplektē daiļliteratūru, priekšroku dodot oriģinālliteratūrai un pieprasītākajiem izdevumiem. Grāmatas krievu valodā komplektē Balvu Centrālā bibliotēka (25% no piešķirtā finansējuma) un nedaudz Viļakas bibliotēka, jo ir salīdzinoši liels lasītāju skaits grāmatām šajā valodā. Lielu pienesumu krājuma papildinājumam krievu valodā dod dāvinājumi. Pārskata periodā, tāpat kā 2020.gadā, vairāk laika atlika rūpīgai krājuma izvērtēšanai, norakstīšanai. Sadarbībā ar RTU absolventi, dizaina speciālisti A.Romanovsku Balvu Centrālās bibliotēkas krājums tika marķēts ar tematiskiem logo, lai lasītājiem vieglāk izvēlēties sev interesējošo grāmatu: izdalīta kriminālliteratūra, fantastika, romantiskie, vēsturiskie romāni, ģimenes sāgas, psiholoģiskie, spriedzes romāni, biogrāfijas un novadpētniecības darbi, saglabājot daiļliteratūras krājuma alfabētisko kārtojumu.

Aktīvi tika izmantots norakstīšanas iemesls “Iekļauti apmaiņas krājumā”: dubleti, mazizmantotā literatūra vienā pagasta bibliotēkā ir lieliska ieguvums citai bibliotēkai.

Ierobežojumi un Covid-19 laiks ievērojami samazināja krājuma apgrozījuma rādītājus visās Balvu novada bibliotēkās. Atsevišķi aplūkoti Balvu Centrālās bibliotēkas krājuma apgrozījuma rādītāji, tādējādi papētot, kāda veida literatūrai lasītāji dod priekšroku, kā arī kuras grupas bijušas aktīvākas.

6.4.tabula

Krājuma apgrozība, Balvu Centrālā bibliotēka

Krājuma apakšnodalījums	Krājuma kopskaits	Izsniegums	Krājuma apgrozījums
Abonements pieaugušajiem	18783	19344	1,03
Grāmatas bērniem un jauniešiem	9727	4723	0,49
Bērnu un jauniešu lasītava	941	99	0,11
Lasītava	10033	30575	3,05
Novadpētniecības lasītava	1219	547	0,45
Informācijas un interneta pakalpojumu punkts (grāmatas uzņēmējiem)	211	17	0,08
Kopā	41107	55305	1,35

- *Datubāzes:*

Reģiona bibliotēkās bezmaksas ir pieejamas divas KISC abonētās datubāzes: “Letonika”
<https://www.letonika.lv/default.aspx> un “News” <http://news.lv/>. Bērzkalnes bibliotēkā pieejama datubāze www.nais.lv,

Balvu Centrālā bibliotēka abonē datubāzi DELFI PLUS+ <https://www.delfi.lv/par-delfi-plus/>.

6.5.tabula

Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums, Balvu novads

Datubāze	2019	2020	2021
Letonika	2678	2947	
skatījumi			2742
piekļuves sesiju skaits			1637
lejuplāžu skaits			2742
News	311	373	1149
DELFI PLUS+ (Balvu CB)			655

Ievērojami pieaudzis datubāzes “News” izmantojums- par 208%, īpaši aktīvi laikrakstus elektroniski lasīja Vecumu bibliotēkā (550 lejuplādes), Lazdukalna bibliotēkā (195), Tilžas bibliotēkā (117). Aktīvi Letonika.lv izmantotāji ir Viļakas bibliotēkas lietotāji (1114 lejuplādes).

Balvu Centrālajai bibliotēkai ir viena pašu veidotā datubāze: “Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzes”. Pārskata periodā pievienoti 35 jauni ieraksti (no tiem 15 “Vaduguns” ieraksti, 12

“Tautastērpu stāsti” un 8 ieraksti par ievērojamām novada personībām: skolotāju Ulriku Pozņaku, mediķiem Valdu un Veniaminu Buzijaniem, lauksaimnieku Guntaru Bartkeviču, skolas direktoru Leonardu Silovu u.c.). Gada laikā papildināts 141 datu bāzes ieraksts (atjaunota saite uz Elektroniskā kataloga ierakstiem, pierakstīta klāt kāda jauna informācija utt.).

- *Krājuma un datubāzu popularizēšana*

- ✓ Krājuma aktīva popularizēšana bibliotēku sociālajos tīklos Facebook, Instagram, Twitter ok.ru u.c., Balvu Centrālā bibliotēka- akcija “Āķis lūpā” un “ Mazie lasītāji stāsta”;

Tilžas bibliotēka

Viksnas bibliotēka

Balvu Centrālā bibliotēka

Briežuciema bibliotēka

Rugāju bibliotēka

Skujetnieku bibliotēka

- ✓ Literārās izstādes: *“Bibliotēkas lietotāji labprāt izvēlas grāmatas no literatūras izstādēm, sevišķi tās patīk steidzīgajiem un neizlēmīgajiem lasītājiem, jo pašiem nevajag meklēt plauktos grāmatas (Lazdukalns)”, ..”tika izliktas vairākas skatlogu izstādes. Jebkurš interesents tās varēja aplūkot no ārpuses (Tilža)”*;
- ✓ Klātienēs un telefona sarunas, individuālie grāmatu pārskati un ieteikumi;
- ✓ Lietotāju informēšana par jaunumiem e-pastā, Whatsapp, ar īsziņu palīdzību;
- ✓ Pasākumi tiešsaistē;
- ✓ Informācija bibliotēku mājas lapā;

#Rugāju bibliotēka

Aizraujošā virtuālā
pasaule
(interesantu, noderīgu
internetresursu saites)

**Bibliotēka klātienas apmeklējumam
no 21. oktobra līdz 15. novembrim slēgta**

Aicinām attālināti izmantot šādus pakalpojumus:

- ✓ Saņemt piekļuves datus un konsultācijas e-grāmatu bibliotēkas www.3td.lv un datu bāzes www.letonika.lv lietošanai;
- ✓ Saņemt konsultācijas par dažādu e-pakalpojumu lietošanu un meklēšanas iespējām datu bāzēs (news.lv, periodika.lv, Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāze (balvurcb.lv) u.c.);
- ✓ Palīdzību informācijas meklēšanā, mācību materiālu sagatavošanā;
- ✓ Ielūkoties #Ēkultūras piedāvājumā.

Aktuālākā informācija:

☎ 64522110

✉ biblioteka@balvurcb.lv

🌐 www.balvurcb.lv

📘 Balvu Centrālā bibliotēka

BALVU CENTRĀLĀ
BIBLIOTĒKA IR ABONĒJUSI

DELFI PLUS+

PIEPRAŠĪJUMU SŪTIET UZ
LASITAVA@BALVURCB.LV

- ✓ Krājuma izvietojums: Balvu Centrālajā bibliotēkā daļa novadpētniecības krājuma un uzņēmējiem domātās literatūras krājuma uz laiku tika pārvietota uz ēkas pirmo stāvu-abonementu pieaugušajiem. Palielinājās izsniegumu skaits. Viļakas bibliotēkā lasītava apvienota ar internetlasītavu ēkas 1.stāvā, rezultātā- apmierināts lasītājs, lielāks izsniegums;
- ✓ Informācija rakstveidā- standos, afišās, plauktos: *“Par bibliotēkā pieejamajām datu bāzēm un to sniegtajām iespējām ..pie katra lietotāju datora pielikta informatīva lapa ar pieejamo datubāžu adresēm un neliels apraksts par katras datubāzes piedāvātajām iespējām”* (Lazdukalns);
- ✓ Bibliotēku tīmekļvietnē ievietota informācija par pieejamo elektronisko resursu sarakstiem ar kontaktinformāciju attālinātas piekļuves iegūšanai;
- ✓ Semināri, tikšanās: par Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzi un spēli “Cik daudz zini par savu reģionu?” stāstīts un rādīts Skolu bibliotekāru metodiskās apvienības sanāksnā; tiešsaistes seminārā Balvu reģiona izglītības darbinieki iepazīstināti arī ar LNDB digitālajām kolekcijām, datubāzi Letonika.lv.

- *Darbs ar parādniekiem*

Ļaunprātīgu parādnieku Balvu novada bibliotēkām ir maz. Bibliotēkās, kuras darbojas BIS Alise, par grāmatu nodošanas termiņa beigām katru rītu tiek izsūtīts informatīvs e-pasts, tāpat arī atgādinājums par nokavētu nodošanas termiņu. Lasītāji apzvanīti telefoniski, informēti personīgi, satiekot uz ielas. Sarežģītāk ir atgūt grāmatas gadījumos, kad lietotājs ir miris, mainīts telefona numurs, lasītājs izbraucis uz ārzemēm.

- *Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā*

Grāmatu cenas pieaug, finansējums paliek nemainīgs. Bez dažādiem projektiem, iepirkumiem un dāvinājumiem iztikt būtu pagrūti. Lietotāji vēlas lasīt jaunas, neapbružātas un skaistas, tīras grāmatas, savu ietekmi atstājis ir Covid-19: gan sākotnējā grāmatu apstrāde ar dezinfekcijas līdzekļiem, gan lasītāju bailes no inficēšanās, lasot bibliotēkas grāmatas. Grāmatu krājumu arvien nākas atjaunot, arī ar grāmatām, kurām nav augstas mākslinieciskās vērtības, bet konkrētajā brīdī grāmata ir “Topā”. Aizvien biežāk lasītāji pieprasa agrākos gados izdotās grāmatas - padomju laika izdevumus (V. Lācis, A. Upīts) , sērijizdevumus (F. Kūpers) , ārzemju klasiku (“ Угрюм река”, “Anna Kareņina”, А.Островский, пьесы и.с.) , kuras ir norakstītas vairāku iemeslu dēļ (nolietotas, izņemtas no ieteicamās literatūras sarakstiem, maz pieprasītas pēdējos 10-15 gados) . Problēma tiek risināta, meklējot pieprasīto citu novada bibliotēku krājumos, jo dažas grāmatas ir izdotas no jauna, īpaši bērniem un jaunatnei, vai arī vēl saglabājušās agrāk izdotās grāmatas. Diemžēl, nākas arī atteikt un turpmāk rūpīgāk izvērtēt norakstāmo literatūru.

Aizvien biežāk no lasītājiem parādās ziņa - aizbaidināšanās, ka viņiem šobrīd grāmatas “nelasās” un tādēļ daudzi tās neizvēlas. Iespējams, ka tas ir saistīts ar situāciju, kādā šobrīd visi atrodamies un kura mūs ir nogurdinājusi. Atliek vien aicināt drīz atgriezties bibliotēkā.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

- *Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji*

Līdz šim bērni un jaunieši ir bijuši aktīvākie bibliotēkas lietotāji, pasākumu apmeklētāji. Covid-19 ierobežojumu laikā klātienē nevarēja notikt nekādi pasākumi klašu kolektīviem, interesentu grupiņām, kas ļoti ietekmēja visus bibliotēkas statistikas rādītājus: salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem tie samazinājušies. Tika meklētas jaunas darba formas: akcijas, konkursi, sarunas par grāmatām, literārās stundas tiešsaistē, kas savukārt lika bibliotēkas darbiniekiem apgūt jaunas prasmes.

- *Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu*

Balvu Centrālās bibliotēkas speciālisti darbā ar bērniem vienmēr ir atvērti sadarbībai ar kolēģiem novada bibliotēkās. Tās visbiežāk ir konsultācijas jautājumos darbā ar bērniem, visvairāk tā

ir darbošanās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu -jauniešu-vecāku žūrija” un LNB Skaļās lasīšanas konkursa norise.

- *Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu, alternatīvo lietu komplektēšana (spēles, puzzles, diski u. c.)*

Balvu Centrālā bibliotēka regulāri papildina grāmatu krājumu bērniem, pusaudžiem un jaunatnei, galvenokārt tas tiek darīts no bibliotēkai piešķirtajiem budžeta līdzekļiem. Tās ir bilžu grāmatas, latviešu oriģinālliteratūra un tulkotā literatūra bērniem un jauniešiem, uzziņu literatūra, enciklopēdijas, arī izglītojošas galda spēles. Negaidot valsts atbalstu, vienā eksemplārā arī tiek nokomplektēts bērnu žūrijas grāmatu komplekts. 2021.gadā tika pievērsta uzmanība grāmatām krievu valodā: vecas, vizuāli nepievilcīgas un nolietotas klasiķu grāmatas krievu valodā tika norakstītas un aizstātas ar jaunām, skaistām grāmatām, piemēram, Puškina, Ļermontova, Nekrasova, Gogoļa u.c. krievu klasiķu darbi. Pēc jauniešu ierosinājuma tika nopirktas grāmatas angļu valodā -fantāzija, romantika, mīlestība.

Izvērtējot 10 lasītākās grāmatas, izrādījās, ka visvairāk pieprasītās bijušas bērnu žūrijas kolekcijas grāmatas. Lielu interesi izraisīja R.Bugavičutes-Pēces grāmata “Puika, kurš redzēja tumsā” un M.Vīdmarka noslēpumu grāmatas.

7.1.tabula

Saņemto izdevumu sadalījums pēc piegādes avotiem, Balvu Centrālā bibliotēka

<i>Piegādes veids</i>	<i>Eksemplāri</i>	<i>Summa (Euro)</i>
Pirkums	326	2559,40
Dāvinājums	9	17,60
Bezatlīdzībā nodots	67	578,67
Kopā	402	3155,67

7.2.tabula

Saņemto izdevumu sadalījums pēc uzskaites kritērijiem, Balvu Centrālā bibliotēka

<i>Izdevuma tips</i>	<i>Eksemplāri</i>
Grāmatas	391
Nošizdevumi	5
Spēles	6
Seriālizdevumi(11 nosaukumi)	93

Bērnu un jauniešu krājuma komplektēšanai no pašvaldību piešķirtā finansējuma Balvu Centrālā bibliotēka izlietoja 37%, novada bibliotēkas kopumā- 17%.

Atvieglojot bibliotekāru darbu, tika veikta Balvu Centrālās bibliotēkas krājuma bērniem un jauniešiem marķēšana- krātuves grāmatām uzlīmēta zaļa uzlīme un BIS Alise nomainīta pozīcija no plaukta uz krātuvi.

• *Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām.*

Vislielākais uzziņu pieprasītājs Balvu Centrālajā bibliotēkā bija pirmsskolas izglītības iestādes, ar kurām Covid 19 ierobežojumu laikā izveidota grāmatu apmaiņa ar “Grāmatu kofera” palīdzību: apzinot tēmu, tika atlasīta un piegādāta literatūra par dažādiem tematiem, piemēram, grāmatas par adīšanu, putniem, tehniku, mašīnām, par bērnu draudzību, par rudeni, ražu, uzziņu literatūra par bitēm u.t.t., kā arī dažas Dž. Klepfera grāmatas - tulkojumi un oriģināli u.c.

Sadarbojoties ar Rugāju vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāju Sanitu Ciukoru, tika atlasīts un sagatavots metodiskais materiāls: “ Pazudušā dēla tēma literatūrā”, “Romeo un Džuljeta”, “Dekameronis - renesanse un mūsdienas”. Pavisam tika sniegtas 212 uzziņas.

Pie veiksmīgiem bibliotēkas informācijas prasmju attīstīšanas pasākumiem varam uzskatīt arī informācijas stundas (15 nodarbības, 774 bērni un jaunieši, 123 pieaugušie) par drošu darbošanos interneta vidē dažādām auditorijām tiešsaistes platformā *Zoom*.

Balvu novada pagastu bibliotēkās uzziņu darbs bērniem un jauniešiem tiek organizēts atbilstoši pieprasījumam un vajadzībām. Tiek izmantoti visi bibliotēkā pieejamie resursi, elektroniskie resursi, datu bāzes. Konsultācijas darba ar datoru, interneta resursiem notiek individuāli, jo pamatprasmes un iemaņas apgūst skolā.

- *Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes*

Balvu Centrālā bibliotēka

Konkursu - spēļu organizēšana interneta vietnēs:

✓ Februāris: spēles veidā tiek izzināta sava pilsēta. ”Mana pilsēta Balvi”- iesniegtas 80 atbildes;

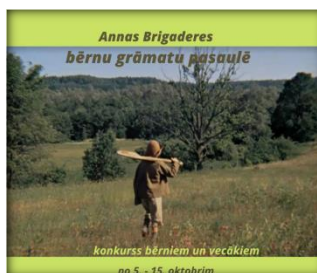
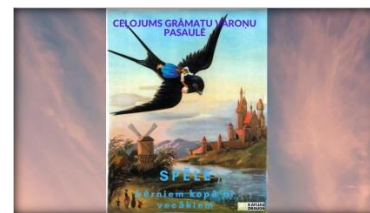
✓ Aprīlis: Starptautiskā bērnu grāmatu diena, H.K.Andersena dzimšanas diena “Ceļojums grāmatu varoņu pasaulē”- iesniegtas 172 atbildes;

✓ Septembris: Dzejas dienu konkurss ”Kur dzejoļi dzīvo?”- iesniegtas 96 atbildes;

✓ Oktobris: konkurss “A .Brigades bērnu grāmatu pasaulē”- 92 atbildes;

✓ Novembris: konkurss “Mana Latvija” - 97 atbildes;

✓ Fotokonkurss “Es lasu kopā ar...”

Akcija “Mazie lasītāji stāsta” :

- ✓ veiksmīgā sadarbībā ar vecākiem mazie lasītāji ar patiesu interesi stāsta par savu izvēlēto grāmatu. Akcijas video (ar vecāku atļauju) ir skatāmi bibliotēkas mājas lapā un sociālajos tīklos. Piedalījās 11 mazie lasītāji. Akciju ar saldām balviņām atbalstīja” Kafijas draugs”.

Mazie lasītāji stāsta. Slepenie svētki., Kika Mika un aizbēgušās ausis., Mazais pētnieks Rū. u.c.

“Grāmatu koferis ceļo!”

Grāmatu koferi aizceļoja pie lasītājiem uz pirmsskolas izglītības iestādēm “Pīlādzītis”, “Sienāzītis”, “Ieviņa”.

Sarunas par grāmatām, literārās stundas:

- ✓ “U. Auseklis “...bet mans *labrīt* visskaistāk dzīvo latviešu valodā””,
- ✓ “Bērnu grāmatu karaliene Astrīda Lindgrēne” - notikušas 11 tikšanās, 256 klausītāji: tiešsaistes stundās skolēni iepazīstināti ar rakstnieku biogrāfijas svarīgākajiem faktiem, populārākajiem autoru darbiem. Rādītas un lasītas gan grāmatas, gan skatīti filmu un animācijas filmu fragmenti, izmantojot datubāzi Latvijas filmas, risināti dažādi atjautības uzdevumi un sarunas par iepazītajiem darbiem.

Tā kā blakus bibliotēkai ir āra lasītava, tad vasaras mēnešos pirmsskolas izglītības audzēkņi un vasaras nometņu bērni tika aicināti nākt un darboties svaigā gaisā. Pavisam 147 dalībnieki piedalījās rīta stundās, spēļu darbnīcās, bet lietainā laikā bibliotēkā ar “Grāmatu stundu” viesojās vasaras nometnē Balvu sākumskolas telpās, kur tika spēlētas spēles, lasītas grāmatas. Arī vasaras nometnēs Balvu Vispārējā un Profesionālajā vidusskolā un atbalsta mājā “Brīvupes” 60 dalībnieki aktīvi iesaistījās ar literatūru saistītajās aktivitātēs. VKKF projekta ietvaros Balvu sākumskolas 4. klašu skolēniem, laikā, kad bija iespējams tikt klātienē, notika tikšanās ar Zani Zustu.

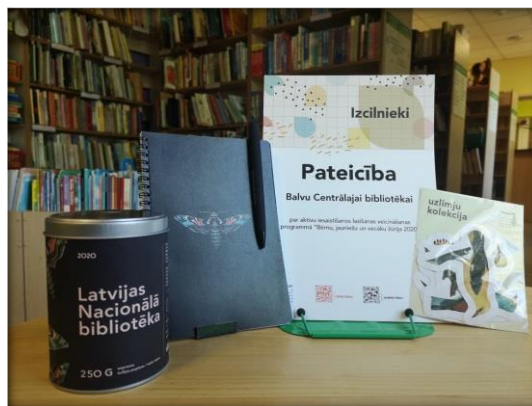

LNB Skaļās lasīšanas reģionālais fināls:

Konkursam pieteicās 5 skolas, 10 lasītāji. Noslēgumā tika pieteikti 9 skolēni no Balvu pamatskolas, Tilžas pamatskolas, Rugāju vidusskolas un Žīguru pamatskolas. 25. maijā žūrijas komisija 3 cilvēku sastāvā- Vita Romanovska- bibliotēkas metodiķe, arī literatūras skolotāja, Dace Bratuškina- aktīva lasītāja māmiņa un Iluta Jaunžeikare – Balvu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste un 2 mazu lasītāju māmiņa, izvērtēja iesūtītos video un noteica finālistu. 2.vietu ieguva Žīguru pamatskolas 5. klases skolniece Elīza Pužule ar M. de Koka “Rozija un Musa” fragmenta lasījumu, 3. vietu- Balvu pamatskolas 6.klases skolniece Patrīcija Ivanova ar K.Olsones grāmatas ”Stikla bērni” lasījumu. Par labāko tika atzīts Balvu pamatskolas 5.klases skolēns Adrians Jonaitis ar Agneses Vanagas grāmatas “Plastmasas huligāni” fragmenta lasījumu. Adrians visus iepriecināja, veiksmīgi uzstājoties arī konkursa finālā Rīgā un iegūstot 3. vietu starp 29 labākajiem lasītājiem no visas Latvijas!

✓ No jūnija līdz decembrim notika aktīva lasīšana lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu-jauniešu-vecāku žūrija”, kurā visaktīvākie lasītāji 5+ grupiņā, pateicoties pirmsskolas skolotāju ieinteresētībai un atbalstam, lasīšanā tika iesaistītas 6 pirmsskolnieku grupiņas. Pavisam žūrijā iesaistījās un anketas aizpildīja 749 lasīšanas eksperti: saņemta pateicība no LNB par lielāko dalībnieku skaitu.

✓ Lai bibliotēkas apmeklētājiem būtu patīkami un interesanti atrasties bibliotēkas telpās, bērnu abonementā sienas noformējām ar krāšņām un vizuāli pievilcīgām izstādēm: Balvu Mākslas skolas audzēkņu plenēra darbiem un mūsu lasītājas Madaras Mozules zīmējumiem (atbalsts jaunieci ar īpašām vajadzībām).

Baltinavas bibliotēka

✓ Par interesantu pasākumu izvērtās Evitas Zālītes leļļu izstāde, kuru papildināja grāmatas, kurās pastāstīts par kādu no lellēm. Piemēram, izstādē bija divas peles, tāpēc tika lasīta pasaka “Lauku pele un pilsētas pele”. Bērnu auditorijai izveidotas un izliktas 9 literatūras izstādes, kā, piemēram, “Viss par princesēm”, “Suns cilvēkam uzticams draugs” –grāmatas, enciklopēdijas par suņiem.

Bērzkalnes bibliotēka

✓ Pasākums “Tuk-tuk”. Pēc izlasītajām P.Tamminena un I.Pikova grāmatām (“Kā sagaidīt citplanētiņi”, “Tuk-tuk”), izveidoti tēli un izspēlēts teātris “Kā sagaidīt citplanētiņi”, “Meža brīnumi”, “Ko mēs zinām par Latviju.” Pirmskolas iestādes audzēkņi zīmēja, kādi nu citplanētieši varētu izskatīties, ko viņi darītu, ierodoties pie mums, kā mēs viņus sagaidītu.

Lai piesaistītu bērnu uzmanību, 2021.gadā ar pagasta tautas nama atbalstu tika uzšūts Vinnija Pūka kostīms.

Radošo darbu konkurss tiešsaistē “Mans Vinnijs Pūks”:

✓ Radošajā konkursā „Mans Vinnijs Pūks” piedalījās 18 darbi: gan video, gan zīmējumi, gan tika cepti pīrāgi no Vinnija Pūka recepšu grāmatas, arī 12 citātu kaklarota (katram mēnesim viens citāts). Krišjāņu pirmsskolas grupas bērni izveidoja no papīra 9 medus podus Vinnijam. Vislielākais pārsteigums bija radošie darbi, kas tika iesūtīti no Balvu sākumskolas. Patīkami, ka arī ārpus pagasta robežām tiek atbalstīta bibliotēka. Dalībniekiem pateicības raksti un medus podiņi dāvaniņās.

Nodarbības ar Vinniju Pūku pirmsskolniekiem gan klātienē, gan tiešsaistē:

✓ Skaļā grāmatu lasīšana, dažādas spēles un rotaļas gan iekštelpās, gan laukā, aktivitātes, zīmēšana, līmēšana, praktiskas nodarbības kopā ar A.A Milna pasakas tēlu Vinniju Pūku.

Pārgājieni un izbraucieni “Iepazīsti savu dzimto pagastu!” :

✓ Mazie un lielie lasītāji ciemojās dažādās Krišjāņu pagasta saimniecībās, dabas objektos, pētot, kā bites vāc medu, ko dara zirdziņi, kur aug resnākais pagasta ozols, ko stāsta Krišjāņu Staburags, dodas piknikā, lasa grāmatas, pēta zāli, kokus, puķes, tauriņus. “Siera siešanas” un “Maizes cepšanas” darbnīcās mazie lasītāji paši sēja sieru, kūla sviestu, cepa maizi un auga par sava pagasta patriotiem.

Akcijas sociālajos tīklos “Par tīru Krišjāņu pagastu!”, ”Labo darbu nedēļa”, “Mēneša citāts”, “Nepaej garām Krišjāņiem!”, “Atnes savu pupu sēklu, lai varam parunāt pupiņu valodā!”, “Zemes diena”:

✓ Ar sociālo tīklu palīdzību, bibliotēkas mājas lapu tiek īpaši uzrunāti mazo lasītāju vecāki kopā ar savām atvasēm iesaistīties vidi un dabu saudzējošās aktivitātēs, izzinošos procesos par ekoloģijas jautājumiem. Izveidota Vinnija Pūka sajūtu taka no dažādiem dabas materiāliem.

Rugāju bibliotēka

✓ „Dzejas grāmatu dažādība Rugāju bibliotēkas grāmatu plauktā”- tematiskās nodarbības Rugāju vidusskolas sākumklašu skolēniem. Nodarbību mērķis bija iepazīties ar dažādu autoru dzejas krājumiem, kas adresēti bērniem. No plašā dzejas krājumu klāsta skolēniem vajadzēja izvēlēties sev vienu latviešu autora dzejas krājumu. Dzejas dienu ietvaros skolēni meklēja savu Sirdsdzejoli: katrs izvēlējās dzejas krājumu, lai pēc tam klasē lasītu dzeju un izvēlētos savu sirds dzejoli.

Jauna darba forma – video nodarbības:

✓ Attālinātas nodarbības Tilžas vidusskolas pirmsskolas izglītības grupā “Ežuki”, kā arī skolas 2. un 3. klasēs. Bibliotekāre I. Pugača bija izveidojusi video ar ierunātu grāmatas tekstu. Grāmata “Kur ņemt vienu apkampieni?” stāsta par lācēnu Duglasu, kurš meklē sev draugus. Tiek apkampīts gan akmens, gan koks, bet nekāda labā sajūta nerodas. Grāmatas beigās atklājas, ka vismīļākie un labākie apkampieni ir mammas ķepās. Nodarbību rezultātā top bērnu zīmējumu izstāde bibliotēkas skatlogos.

Akcija “Mīļvārdiņi”:

✓ Bērni izveido un iesūta darbus par savām māmiņām. Kopā tika iesūtīti 33 darbi, pārsvarā zīmējumi ar klāt pievienotu aprakstu par savu mammu. 1. jūnijā Tilžas pagasta pārvaldniece A. Bērziņa izlozēja 5 darbu autorus, kuru mammas saņēma pārsteiguma balvas no akcijas atbalstītāja [Kafijas draugs](#). Oskara māmiņai patiešām bija patīkams pārsteigums, jo dēļ piedalījās akcijā, mammai nezinot.

Pasākumi bērniem "Dzīvnieki pasaku pasaulē!":

✓ Kopā ar pirmsskolniekiem bibliotekāre lasīja grāmatu “Arī mēs varam tā!” Uzzināja, kā putni gatavojas sacensībām, pārbaudīja, vai viegli būt stārķim un stāvēt uz vienas kājas un mēģināja atdarināt citus pasakās pieminētos dzīvniekus. Bērniem ļoti patika atdarināt gliemeža rīta rosni un to, kā zirneklis iet mušu medībās. Otrajā nodarbībā mazie lasītāji uzzināja, kas jāmaks zaķēniem, lai neviens tos nenokertu, kā aug sēnes un devās ziloņu pastaigā. Bērniem ļoti patika atdarināt lāci, kurš darina malku ziemai un to, kā vingroja pingvīni. Nodarbības beigās katrs no bērniem parādīja un iemācīja citiem savu vingrojumu.

Radošā darbnīca bērniem “Plaukstiņzieda pārsteigums”:

✓ Bērni no papīra zīmēja, līmēja un veidoja ziedus, kuros iekšā bija pārsteigums - konfekte. Vispirms pie koka irbulīša pielīmēja konfekti. Tad uz krāsaina papīra uzzīmēja savas plaukstas, izgriezā un izveidojot zieda formu, kuru pielīmēja apkārt konfektei. Prieks, ka vairāki bērni atnāca ar savām mammām. Bija brīnišķīgs, ģimeni vienojošs kopā darbošanās prieks!

Ekskursija Bērnu žūrijas lasīšanas ekspertiem :

✓ 25. augustā lasīšanas eksperti un bibliotekāre apmeklēja Balvu Centrālo bibliotēku, kur bibliotekāre Diāna Krampuža bija sagatavojusi dažādas interesantas spēles. Balvu novada muzejā iepazīnās ar muzeja ekspozīcijām, apguva dažādas mūsu senču prasmes un aplūkoja I. Mednieka koka mozaīku darbu izstādi. Tad sekoja brīnišķīgs brauciens pa Balvu ezeru uz plosta “Vilnītis” un dzīvnieku pasaule saimniecībā - rančo “Ozolmājas”. Ekskursijas noslēgumā apciemoja “Silenieku skolu”, kur bērniem notika radošā darbnīca, arī kopīga dažādu sviestmaižu gatavošana.

Dzejas dienu pasākumi Tilžas vidusskolas skolēniem :

✓ 3. -6. klašu skolēni mēģināja saprast, kas kopīgs dzejai ar pasakām, kārtoja dzejolim pareizu rindu secību un mēģināja paši kļūt par dzejniekiem. Kopā iepazīnās ar grāmatu “Zvēri, kurus neviens nav redzējis”. Komandām bija jāizdomā dzīvnieku, kuru neviens nav redzējis. Izrādās, ka mežos dzīvo mellenkaķi, kuri ir zilā krāsā un var lidot. Mazi, pūkaini, lēkājoshi pa kokiem zvēriņi ir ķirsānti, bet ūdenī peld īvijas - mazas, runājošas un cilvēkiem nesaredzamas būtnes. Nodarbības noslēgumā visi skolēni izveidoja savas kaķu glezniņas.

✓ 7. un 8. klase iepazīnāja dzejoļu grāmatu “Pavasaris lapsas alā”. Pēc dzejoļu izlasīšanas veidojās diskusijas par to, vai var vērtēt cilvēku tikai pēc ārējā izskata, kādas īpašības augstu vērtē draugā un ko būtu gatavs darīt drauga labā? Praktiskajos uzdevumos skolēni meklēja tautasdziesmām pazudušās rindiņas, mēģināja atšifrēt ticējumus par Mikelēdienu un sacerēt savus dzejoļus no dotajiem vārdiem.

Upītes bibliotēka

✓ Rīkoti lasīšanas maratoni un dažas meistardarbnīcas, izludināts radošo darbu konkurss, veltīts Latgales patriotam un dzejniekam Ontonam Slišānam “Kotru godu kaidis breinums nūteik”. Mērķis: apliecināt piederību un mīlestību savam dzimtajam novadam un stiprināt latgalisko kultūridentitāti. Dalībnieki: Latgales novadu mācību iestāžu skolēni un pieaugušie.

Skujetnieku bibliotēka

Kulinārā pēcpusdienas kopā ar bibliotēku :

✓ Mazie lasītāji izmēģina žurnālā “Avenīte” noskatītu picas recepti. Pēcpusdiena izvērtās ne tikai interesanta, bet arī garšīga!

Balvu novada bibliotēkās ar bērniem strādāja tad, kad to pieļāva dažādie ierobežojumi un noteikumi. Populāras darba formas bija dažādas literārās un tematiskās izstādes, vienas grāmatas izstādes, aktivitātes un spēles svaigā gaisā, piemēram, Rekovas bibliotēkā pavasaris pienāca ar “saskaitīšanās spēli”, par pamatu ņemot A. Preisena grāmatas “Kazlēns, kas prata skaitīt līdz desmit” motīvus. Pēcpusdienās, kad tika atļauts, bibliotēku apmeklēja daži bērni, spēlēja galda spēles, datorspeles, lika puzzles, skatījās multfilmās un darbojās bērnu stūrītī. Darbs ar Bērnu žūrijas grāmatām pārsvarā notika pastarpināti: grāmatas kopā ar darba lapām tika atdotas skolotājām, bērni darbojās uz vietas dārziņā. Pēc tam, lai varētu aizpildīt anketas, skolotājas apkopoja bērnu viedokli un iesūtīja bibliotekārēm.

- *Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros*
 - ✓ Balvu Centrālā bibliotēka, sadarbojoties ar Rugāju vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāju Sanitu Ciukoru atlasīja un sagatavoja metodisko materiālu literatūras stundām: “Pazudušā dēla tēma literatūrā”, “Romeo un Džuljeta”, “Dekameronis - renesanse un mūsdienas”;
 - ✓ Direktores vietniece prezentēja LNB Kompetenču attīstības centra organizētajā Domnīcā republikas bibliotekāriem savas idejas, darba formas un sadarbības iespējas kompetenču pieejas īstenošanā bibliotēku darbā ar 7.-9.klases skolēniem. Prezentācija tika nosūtīta Domnīcas dalībniekiem, reģionālo bibliotēku metodiķiem;
 - ✓ Balvu novada bibliotēkās novadītas vairākas attālinātās stundas par literatūru, grāmatām, drošu internetu. Attālināto nodarbību ietvaros bija ne tikai sniegta informācija par konkrētu

tēmu, bet skolēni tika rosināti diskusijām, sarunām, darbojās līdz praktiski (Tilžas bibliotēka, Krišjāņu bibliotēka, Balvu Centrālā bibliotēka- konkrētus piemērus skat. augstāk);

- ✓ Dažādi konkursi tiešsaistē rosināja skolēnus pētīt, lasīt, izmantot gan bibliotēkā, gan skolā, gan dažādos interneta resursos pieejamo informāciju, veicinot pašizglītošanos, praktiskas darba iemaņas, sadarbības spējas, līderisma iezīmes, pozitīvas sacensības garu. Atkarībā no pareizo atbilžu skaita, skolēni saņēma arī papildus vērtējumu ballēs konkrētajā mācību priekšmetā (Balvu Centrālā bibliotēka- pieci tematiskie konkursi tiešsaistes platformā).

Praktiski visas tematiskās darbošanās, pasākumi bibliotēkā dažādu vecumposmu bērniem un jauniešiem ir atbalsts skolām un pirmskolas izglītības iestādēm kompetenču pieejas īstenošanai mācību saturā.

- ✓ *Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums*

N. p.k.	Sadarbības partneris Balvu Centrālā bibliotēka	Sadarbības veids
1.	Balvu pamatskola Direktore L.Krištopanova, direktora vietniece ārpus klases darbā I. Pilāte, skolas bibliotekāre S. Bukša; klašu audzinātājas, īpaši G.Blauma	Atbalsta un piedalās bibliotēkas organizētajās aktivitātēs: - konkursi interneta vietnēs, saites tiek pārsūtītas e-klasēs skolēniem un vecākiem, kā stimulu piedalīties skolotāji liek novērtējumu; - literārās stundas, grāmatu apskati Zoom vietnē ; -Atbalsts Skaļās lasīšanas konkursa norisē.
2.	Balvu Valsts ģimnāzija, direktore I. Paidere, bibliotekāre V.Muzaļevska, klašu audzinātāji	Atbalsts “Droša interneta” stundām Zoom vietnē, atbalsts Bērnu žūrijas 5+ grāmatu kolekcijas izmantošanā.
3.	Pirmsskolas izglītības iestādes: “Pīlādzītis”-metodiķe I.Aizupe, skolotājas I.Supe-Brokāne, V.Bule, T.Dvinska, I.Svelpe, D.Pastare ,T.Magone, S.Lesniece, I.Hmara, “Sienāzītis”-metodiķe V.Lielbārde, skolotājas A.Pušpure ,G.Grāmatiņa , G.Dzintare ,Z.Irbīte “Ieviņa”- skolotājas I. Rumjanceva - Vasilāne, R.Koliņa	Aktīvi piedalās Bērnu žūrijas grāmatu lasīšanā, vērtēšanā, “Grāmatu kofera” izziņāšanā, tematiskās rīta stundas bibliotēkas āra lasītavā.
4.	Mazo lasītāju vecāki: Dace Bratuškina, Valda Trokša, Sandra Igaune, Paula Lukste, Agnese Brokāne, Inita Briede, Sarmīte Vorza, Evita Mašņikova, Līga Stāmere	Atbalsts akcijas “Mazie lasītāji stāsta” norisē, Atbalsts fotokonkursa “Es lasu kopā ar...” norisē.
5.	Balvu novada domes sabiedrisko attiecību speciālisti; Iluta Jaunzeikare	Regulāra un operatīva bibliotēkas aktivitāšu atspoguļošana novada mājas lapā www.balvi.lv ; “Balvu Novada Ziņās”.
6.	Ziemeļlatgales laikraksta “Vaduguns “ žurnālisti: Z.Logina, E.Gabranovs	Bibliotēkas aktivitāšu atspoguļošana.
7.	Balvu Mākslas skola, skolotāja Līga Bule	Mākslas skolas audzēkņu izstādīte bērnu abonementa telpās.
8.	Balvu reģiona pagastu bibliotekāri: Baltinava, Rekava ,Rugāji, Tilža, Žīguri, Balvu reģiona skolu bibliotekāri- Rugāji, Tilža	Atbalsts Skaļās lasīšanas reģionālā konkursa norisē.

Sadarbības partneri darbā ar bērniem Balvu novada bibliotēkās

	Baltinavas bibliotēka	
	Pirmsskolas izglītības iestāde Baltinavas vidusskola Baltinavas Mākslas skola	Bērnu žūrijas aktivitātes; Ekskursijas, mākslas skolas audzēkņu darbi darīja pievilcīgākas bibliotēkas sienas.
	Bērzkalnes pagasta bibliotēka	
	Bērzkalnes pirmsskolas izglītības iestāde	Atbalsts Bērnu žūrijas aktivitātēs un visos bibliotēkas pasākumos bērniem.
	Bērzpils bibliotēka	
	Bērzpils vidusskola (no 01.08.)pamatskola skolotājas L.Kokoreviča, I.Maderniece, V.Reine-Rižā Pirmsskolas izglītības iestāde “Kripatiņas”	Darbs ar parādniekiem, projektu nedēļas aktivitātes.
	Krišjāņu pagasta bibliotēka	
	Pirmsskolas izglītības iestāde skolotājas S.Pauliņa, V.Ločmele; Krišjāņu tautas nams	Pasākumi bērniem, Bērnu žūrijas aktivitātes; Vinnija Pūka tērpa šūdināšana.
	Medņevas bibliotēka	
	Viduču pamatskolas internātā dežurējošās skolotājas, skolas bibliotekāre L.Šaicāne. Pirmsskolas izglītības iestāde „Pasaciņa”, skolotājas K. Aleksejeva un I. Grahoļska.	Viduču pamatskolas skolēni nāk gan pēc grāmatām, gan izmantot internetu un darbojas bērnu stūrītī. Bērnu žūrijas aktivitātes,
	Rekavas bibliotēka	
	Rekavas vidusskola un pirmsskolas izglītības iestādes skolotājas	Bērnu žūrijas aktivitātes.
	Rugāju bibliotēka	
	Rugāju vidusskola Pirmsskolas izglītības iestāde, skolotāji, skola bibliotekāre Rugāju Jauniešu centrs	Atbalsts Skaļās lasīšanas reģionālajā konkursā, Bērnu žūrijas aktivitātes.
	Tilžas bibliotēka	
	Pirmsskolas izglītības iestāde Tilžas pamatskola Tilžas pagasta padome	Visas nodarbības bibliotēkā, Bērnu žūrijas aktivitātes.
	Upītes bibliotēka	
	Upītes tautas nams, Ontona Slišāna kultūrvēstures muzejs	Visas bibliotēkas aktivitātes.
	Viļakas bibliotēka	
	Viļakas pirmsskolas izglītības iestāde, Viļakas Valsts ģimnāzija, audzinātājas, skolas bibliotekāre Ilze Šaicāne Viļakas Mūzikas un mākslas skola, Viļakas Jauniešu iniciatīvu centrs	Grāmatas no bibliotēkas lasīšanai bērnodārzā; Iesaistīšanās “Bērnu žūrijā”; Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas lasījumi; audzēkņu darbu izstādes bibliotēkā; sadarbība radošo darbnīcu organizēšanā bērniem.
	Žiguru pagasta bibliotēka	
	Žiguru pamatskola Pirmsskolas izglītības iestāde	Dzejas dienu aktivitātes; atbalsts reģionālā Skaļās lasīšanas konkursam; atbalsts Bērnu žūrijas aktivitātēs

- *Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā*

Vērtīgākais profesionālajā pilnveidē (specializācijā darbā ar bērniem) bija iespēja kaut vai attālināti piedalīties semināros, kuros pārrunāts jaunākais bērnu un jauniešu literatūrā, Skaļās lasīšanas konkursa un Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas aktivitāšu norisē. LNB tīmekļsemināru "Lasīšanas veicināšanas programmas "Lasi! Atbalsti! Iesaisties!" mērķis bija kopīga satikšanās BJVŽ programmas organizētājiem ar īstenotājiem, lai dalītos ar aktuālo informāciju. Bērnu literatūras centra pārstāvji informēja par aktualitātēm programmas norisē, bērnu literatūras ekspertes Ilze Stikāne un Liega Piešiņa pastāstīja, kā top BJVŽ grāmatu kolekcija, programmas reģionālie vadītāji dalījās vērtīgā pieredzē un atziņās lasītveicināšanas darbā, bet par savu literāro jaunradi un lasītāju atsauksmju nozīmi dalījās trīs rakstnieces: grāmatas "Pagalma enciklopēdija" autore Agnese Vanaga, grāmatas "Emī un Rū. Robota sirds" līdzautore Elizabete Lukšo-Ražinska un grāmatas "Lasītāja" autore Džeina Šteinberga. *"Visi tiešsaistes kursi bija vērtīgi un noderīgi! Labi, ka ir tāda iespēj redzēt, dzirdēt, mācīties uz vietas!" (Ligita Pušpure, vecākā speciāliste darbā ar bērniem, Balvu CB).*

- *Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi*

"Galvenā problēma pašreizējos apstākļos ir tikai viena-apmeklētāju trūkums, kas saistīts ar valstī esošajiem ierobežojumiem, kas liedz brīvi apmeklēt bibliotēku" (Ligita Pušpure)".

Pērējās Balvu novada bibliotēkas savos darba pārskatos par 2021.gadu kā problēmas darbā ar bērniem min skolēnu slimošanu, attālinātās mācības, uzturēšanos tikai skolā – savā burbulī. *"Šajā kovida laikā sevišķi izjutu klusumu telpā, kurā atrodas bērnu grāmatas, spēles. Agrāk skanēja smiekli, čalas, jo bērni spēlēja dažādas bibliotēkā esošās spēles, bet tagad viena daļa vispār nenāk. Grāmatas bieži vien ņēma vecāki. Jaunums: spēles bija pieejamas izsniegšanai uz mājām" (Lazdulejas bibliotēka).* Modernās tehnoloģijas un viedierīces pieradinājušas bērnus pie ātras informācijas iegūšanas, nemitīgas attēla maiņas, dinamikas. *"Ir radusies tāda sajūta, ka grāmatu lasīšana bērniem ir kļuvusi tikai par pienākumu, ko kāds viņiem uzliek, bibliotekārs, skolotājs. Ja grāmatu iepazīt ir iespējams tad ,kad to kāds lasa priekšā, tad vēl var noturēt bērnu interesi par to, bet tiklīdz tā ir jālasa pašiem, interese zūd" (Vīksnas bibliotēka).* Kā problēma tiek minēts arī neizdevīgais ģeogrāfiskais attālums starp skolu un bibliotēku (Viļaka). Tomēr kā pozitīvs piemērs ir tās pagastu bibliotēkas, kuras izmantoja katru brīdi, lai strādātu ar bērniem, rosinot tos lasīt, iesaistot dažādās bibliotēkas aktivitātēs un pasākumos. Lielākoties visu problēmu risinājums ir pašu bibliotekāru radošuma dzirksts, vēlme strādāt un meklēt jaunas darba formas.

8. Novadpētniecība

- *Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes*

Pārskata perioda prioritāte bija lasītāju nodrošināšana ar novadpētniecības materiālu attālinātu pieejamību pandēmijas apstākļos un krājuma popularizēšana.

Pakalpojumi:

uzziņu sniegšana saistībā ar Balvu novada cilvēkiem, vietām, notikumiem: Balvu Centrālā bibliotēka pārskata periodā klātienē un attālināti sniedza 12 paplašināta satura uzziņas par dažādām tēmām (novadnieki S. Zvaigznons, A.Rimovičs, K.Duļbinskis, A.Briedītis, P.Miglinīks, N.Rancāns, J.Miglinīks, Fr.Kemps, Kupravas drenu cauruļu rūpnīca, Balvu gaļas kombināts un Balvu maizes kombināts, Balvu muiža, Balvu novada reģionālā ekonomiskā attīstība pēdējo gadu laikā);

novadpētniecības materiālu skenēšana un nosūtīšana uz lasītāju e-pastiem;

bibliotēkā stunda “Feļetonists Pēteris Kuļšs (Cērpiņu Blauzga) un viņa daiļrade.

Darba virzieni:

digitalizācija - virtuālo un digitālo kolekciju veidošana.

Balvu Centrālās bibliotēkas krājums 2021.gadā papildināts ar digitalizētiem 116 attēlizdevumiem un 151 dokumentiem (315 teksta lappuses), Bērzpils bibliotēkā digitalizēti 5 dokumenti ar 15 lappusēm: “ Bērzpilieši – barikāžu dalībnieki (3 lpp) un pretošanās kustības dalībnieki (12 lpp)”. Viļakas bibliotēkā 2021. gadā digitalizētas un pievienotas datu bāzei 32 teksta lappuses, un to kopējais skaits ir 203. Kopējais digitalizēto attēlu skaits - 632, no tiem 115 attēli pievienoti datu bāzei. 2021.gadā veikti 160 bibliogrāfiskie ieraksti novadpētniecības datu bāzē, tai skaitā 125 no pašvaldības izdevuma „Viļakas Novadā”.

Novadpētniecības datu bāzes papildināšana ar analītiskajiem ierakstiem no izdevumiem “Vaduguns”, “Balvu Novada Ziņas”, “ Vietējā”, “Tāvu zemes kalendars”, “Olūts” u.c.: 2021.gadā Novadpētniecības datu bāze papildināta ar 1522 bibliogrāfiskajiem ierakstiem, pievienotas 1387 elektroniskās saites uz pilntekstiem un 278 anotācijām.

- *Novadpētniecības krājums:*

Balvu Centrālās bibliotēkas novadpētniecības krājums tiek regulāri papildināts, komplektējot jaunākos iznākušos novadnieku izdevumus vai arī izdevumus, kuros ir informācija par Balvu novadu. Šogad krājums papildināts ar 20 grāmatām. Pagastu bibliotēkas novadpētniecības krājumus papildina ar dāvinājumiem (vietējo autoru grāmatas), nepublicētiem materiāliem, fotogrāfijām, stāstījumiem.

Pārskata periodā Balvu Centrālajā bibliotēkā tapušas digitālās kolekcijas “Horeogrāfs Imants Magone” (21 raksti, 2 nepubl. mat.), “Upītes Uobeļduorzs” (45 raksti, 11 nepubl. mat.), “Piemineklis Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem” (17 foto, 33 raksti), virtuālās izstādes “Novadpētniecības jaunieguvumi 2020” (25 slaidi), “Ziemeļlatgales dabas bagātības” (22 slaidi), “2021.g. jaunieguvumi novadpētniecībā” (18 slaidi).

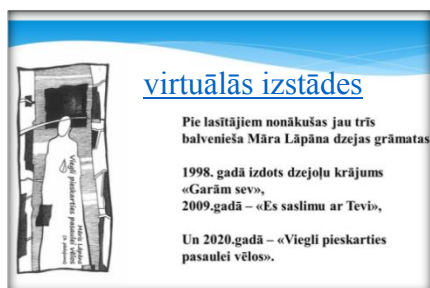
Nozīmīgākie novadpētniecības lasītavas krājumā iekļautie izdevumi 2021.gadā ir apjomīgā Igora Pliča grāmata “Latgales fotogrāfi”, kuras tapšanā iesaistījās vairāki kolēģi reģiona bibliotēkām, Anneles Slišānes “Tuoraga stuosti”, Alberta Losāna “Ceļojuma piezīmes”.

Novadpētniecības materiāli tika izmantoti, lai sagatavotu pieteikumu nominācijām latgaliešu kultūras gada balvai “Boņuks” 2020. un 2021.gadā (A.Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi, A.Slišānes grāmata “Tuoraga stuosti”), kā arī apkopota Annas Āzes darbu bibliogrāfija, sagatavots pieteikums novadnieces apbalvošanai ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Novadpētniecības materiālus izmanto novadpētnieki, žurnālisti, studenti, zinātnieki.

- *Novadpētniecības darba popularizēšana*

Novadpētniecības darba popularizēšana 2021.gadā pārsvarā notika attālināti. Balvu Centrālā bibliotēka organizēja tiešsaistes pasākumus “Horeogrāfam Imantam Magonem – 85”, tikšanās ar grāmatas “Tuoraga stuosti” autori Anneli Slišāni, spēles “Ziemeļlatgales detektīvi” atklāšanas pasākums, “Feļetonists Cērpiņu Blauzga”- divi tiešsaistes pasākumi 29.oktobrī un 1.novembrī. Klātienē organizēts spēles “Ziemeļlatgales detektīvi” noslēguma pasākums.

Novadpētniecības krājums tika popularizēts arī video sižetos akcijas “Āķis lūpā” ietvaros par grāmatām, kuru autori ir novadnieki (Alberts Losāns “Ceļojuma piezīmes”, “Byusi vasals!”, “Muna dzišņu gruomota”, Vija Laganovska “Pirms un pēc”, Aldis Bukšs “Brāļi/Bruoļi”, Gustavs Mateifels

“Poļu Inflantija”, Juris Cibuļs “Pūrlovas gruomota). Izveidots pārvietojamais novadpētniecības lasītavas grāmatu plaukts “Mēs tuvplānā”, kas ceļoja no Novadpētniecības lasītavas uz abonementu. Tapa ierakstu sērija Facebook “Balviem - 93” (publicēta īsa informācija par tankkuģi “Balvi”, “Balvu desu”, “Balvu dziesmu”, “Balvu valsi”, dziesmu “Balvi”, Balvu ielu Viļakā, Kubulu pagastā, Bērzkalnē, Rīgā, Jūrmalā, Daugavpilī).

Baltinava -2021. gada 14. maijā apritēja 80. gadadiena kopš padomju varas organizētajām masu deportācijām. Pieminot deportāciju upurus, bibliotēkā iekārtota izstāde “Aizvestie. Neaizmirstie. 80 gadi kopš 14. jūnija deportācijām”. Projekta “Satiec savu meistaru!” ietvaros Baltinavas muzejā septembrī tika organizēts pasākums bijušajām Baltinavas etnogrāfiskā ansambļa dalībniecēm, šajā pasākumā bibliotēka piedalījās ar izstādi “Baltinavas baltās sievas”. Septembrī Baltinavas bibliotēka un baltinavieši uzņēma raidījuma “Tas notika šeit” komandu, palīdzēja šķetināt pagātnes notikumus. Filmēšanas grupa trīs dienas tikās ar vietējiem iedzīvotājiem. Bibliotēkā vēsturnieks Gatis Goldšmits apskatīja savāktos materiālus par Baltinavas tiesas namu, par Grīvu mežiem. Sakarā ar Baltinavas Kristus Apskaidrošanas pareizticīgo baznīcas 120 gadskārtu bibliotēkā bija skatāma novadpētniecības materiālu izstāde “Baltinavas pareizticīgo baznīcai – 120”.

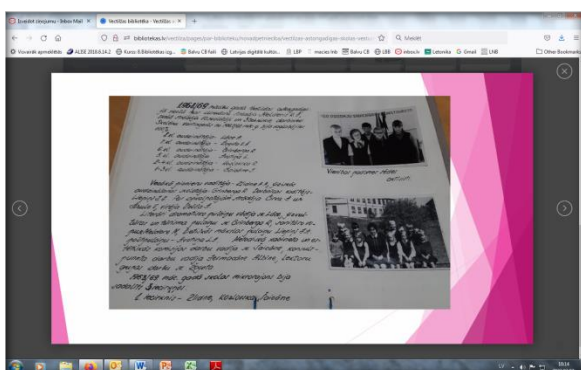
Bērzpils bibliotēkas mājas lapa 2021. gadā papildināta ar sadaļu “Novadpētniecība”, kur elektroniski ir pieejama aktuāla jaunākā informācija šajā jomā. Pievienota sadaļa *Digitālās kolekcijas*, kur ievietota informācija par bibliotēkā pieejamām digitālajām kolekcijām. Novadpētniecības izstāžu foto skatāmas [šeit](#).

Briežuciema bibliotekāre novadpētniecības darbā aktīvi iesaistīja arī apmeklētājus- piedāvājot materiālus (t. sk. fotogrāfijas) un apkopojot tos, papildinātas esošās mapes ar jaunāko informāciju. Liela interese ir par dzimtu vēsturi. Tiek apkopota Dambergu dzimtas vēsture, iesaistot dzimtas pārstāvjus.

Tilžas bibliotēkas apmeklētāji savas zināšanas par Tilžas pagastu var pārbaudīt, izpildot divas viktorīnas.

Vectilžas bibliotēkas mājas lapā ievietoti divi jaunumi Novadpētniecības sadaļā: ieskats Vectilžas pagasta vēsturē, prezentācija “Vectilžas astoņgadīgās skolas vēsture” un virtuālā izstāde “Absolventi 1959.-1998.m.g.” [Vectilžas astoņgadīgās skolas vēsture](#)

Viļakas bibliotēkā kā jauna tradīcija uzsākta novadnieku godināšana jubilejas reizēs bibliotēkas blogā, bibliotēkas Facebook lapā.

- Sadarbība novadpētniecības jomā*

Balvu Novada muzejs	Informācijas apmaiņa par fotogrāfiem, Balvu gaļas kombinātu.
Balvu Valsts ģimnāzija	Notika tiešsaistes stunda “Feļetonistam Cērpiņu Blauzga”.
Zvaigzne ABC	Nodrošināja balvas spēles “Ziemeļlatgales detektīvi” uzvarētājiem.
Balvu TIC, Viļakas TIC	Spēles “Ziemeļlatgales detektīvi” uzdevumu precizēšana, izstrāde.
Balvu Mākslas skolas pedagogi	Sadarbība darbu izstādes tapšanas gaitā (latgaliešu pasaku un teiku atlase ilustrēšanai).
Igors Pličs	Grāmatas “ Latgales fotogrāfi” tapšana.
Vietējie novada iedzīvotāji	Informācija, materiāli par notikumiem, novadniekiem, vēsturi.

[Igors Pličs 2021. gada 21. novembris](#)

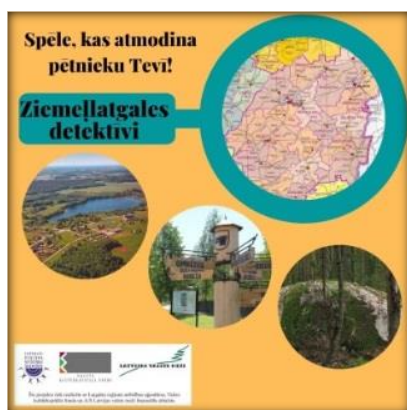
“Fotogrāfija atmiņai kopā ar mīļajām, aktīvajām dzimtās Balvu puses meitenēm. No kr. Ilze Pugača - Tilžas bibliotēka, Ināra Bobrova - Balvu centrālā bibliotēka, Velga Vīcupa - Rugāju muzejs, Silvija Apare - Briežuciema bibliotēka. Paldies par foto Solvitai Batarāgai.” (Grāmatas “ Latgales fotogrāfi” atvēršanas svētki.)

- *Jauninājumi novadpētniecības darbā*

Interaktīva spēle “Ziemeļlatgales detektīvi” vietnē “Actionbound”

Projekts tika realizēts ar “Latgales reģiona attīstības aģentūras”, “Valsts kultūrkapitāla fonda” un A/S “Latvijas valsts meži” finansiālu atbalstu. Spēles tapšanā bibliotēka radoši sadarbojās ar tūrisma speciālistēm Inetu Bordāni un Inesi Matisāni. “Detektīviem” jeb spēlētājiem bija jāizpilda kopumā 121 uzdevums saistībā ar 21 vietu bijušā Balvu reģiona robežās. Spēles uzdevumus bija jāveic, izmantojot savā viedtālrunī mobilo aplikāciju “Actionbound”: jāatrod aktivitāte “Ziemeļlatgales detektīvi” vai arī jānoskenē spēles Qr kods spēles afišā vai Balvu Centrālās bibliotēkas mājas lapā. Lai rastu atbildes uz spēles jautājumiem, bija ne vien jāiegriežas Balvu novada dažādās vietās, lai atrastu minētos objektus dabā, bet arī jāielūkojas grāmatu lappusēs, Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzē, Novadpētniecības datu bāzē, LNB digitālajā bibliotēkā. Sīkāka informācija Balvu Centrālās bibliotēkas mājas lapā. [Spēle Ziemeļlatgales detektīvi](#)

- *Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi*

Pieejas un informācijas kanālu pareiza izvēle, lai piedāvātu novadpētniecības resursus dažādu vecumposmu lasītāju vidū. Risinājums - izveidot aptauju, lai noskaidrotu bibliotēkas lietotāju vēlmes un intereses saistībā ar novadpētniecības jautājumiem.

- *Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības*

Šogad tika meklētas un testētas jaunas darba formas, lai radītu vēlmi lasītājiem iegriezties bibliotēkā (klātienē un virtuāli), izvēlēties bibliotēkā pieejamos novadpētniecības resursus, pētniekiem radīt vēlmi pētīt ar Balvu novadu saistītas tēmas. Ja arī turpmāk būs jāstrādā tādos epidemioloģiskajos apstākļos, tad visu novadpētniecības materiālu krājumu būtu nepieciešams digitalizēt, lai tas kļūtu pieejams arī ārpus bibliotēkas darba laika.

9. Projekti

9.1.tabula

Projektu apkopojums, Balvu Centrālā bibliotēka

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Tautastērpu stāsti” Balvu reģiona Kultūrvēstures datubāzē (turpinājums).	VKKF	800,00	Projekta laikā tika veikti lauka pētījumi, pierakstīti un sagatavoti 12 tautastērpu stāsti un noorganizētas 12 fotosesijas. Informācija un fotogrāfijas ievietoti Kultūrvēstures datu bāzē.	Atbalstīts
Interaktīva spēle “Ziemeļlatgales detektīvi”	Latgales kultūras programma	554,00	Projekta “Interaktīva spēle “Ziemeļlatgales detektīvi” ietvaros vietnē “Actionbound” izveidota spēle Balvu novada cilvēku, uzņēmēju, dabas, kultūrvēstures, novadpētniecības materiālu un bibliotēkas veidoto Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzes un Novadpētniecības datu bāzes iepazīšanai. Norises laiks: 03.05.2021.-15.12.2021. Spēles uzvarētāji balvā saņēma grāmatu kopu no “Zvaigznes ABC”, ceļojuma koferi un saldumus no atbalstītājiem.	Atbalstīts
Eksperti satiek rakstniekus	VKKF	480,00	Notikušas tikšanās ar 3 bērnu grāmatu autoriem: Agnesi Vanagu, Zani Zustu, Māri Runguli. Sarunās par autoru darbiem, grāmatām, to varoņiem piedalījušies 70 Balvu sākumskolas skolēni.	Atbalstīts

2021.gadā noslēdzās Balvu Centrālās bibliotēkas līdzdalība biedrības “Radošās idejas” pārrobežu sadarbības projektā.

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)
Pārrobežu projekts “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!”	Krievijas un Latvijas pārrobežu sadarbības programma (2014-2020)	5236,87 Grāmatām 2050,00	Pārrobežu projekta “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” ietvaros Balvu Centrālā bibliotēka ir iegādājusies 116 grāmatas par summu 899,35 eiro, pasūtīts žurnāls “Forbes” 2021.gadam, iegādāts kafijas automāts.
 <p>LATVIA-RUSSIA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME CO-FUNDED BY THE EUROPEAN UNION, THE REPUBLIC OF LATVIA AND THE RUSSIAN FEDERATION</p>			

18 Balvu novada bibliotēkas piedalījās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”, iesaistoties grāmatu krājuma piekomplektēšanā, grāmatu lasīšanā un vērtēšanā.

- *Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem*

Dalība projektos ir ievērojams atbalsts bibliotēkām dažādu ieceru īstenošanai. Tikšanās ar grāmatu autoriem bērniem grāmatu padara dzīvāku, raisa interesi par lasīšanu. VKKF atbalsts dod šo iespēju satikties un izdzīvot grāmatu.

Diemžēl pandēmijas laika ierobežojumi kavēja un nesekmēja projektu realizāciju. Klātienē plānotās tikšanās nācās vai nu atcelt, vai arī rīkot kādā no tiešsaistes platformām: šāds darba veids sarežģīja, piemēram, Māra Runguļa tikšanos ar mazajiem lasītājiem. Tomēr viss iecerētais tika realizēts.

10. Publicitāte

- *Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem*

Lai ierobežojumu laikā bibliotēka sasniegtu savus lietotājus, visvairāk tika izmantoti dažādi interneta resursi un vietnes, tomēr neizpalika arī tradicionālās formas:

- ✓ Par bibliotēkas pakalpojumiem un piedāvājumiem iedzīvotāji regulāri informēti izdevumos "Balvu Novada Ziņas", Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns", līdz novadu reformai arī bijušo novadu informatīvajos izdevumos "Kurmenīte", "Baltinavas Vēstis", "Viļakas Novadā", kā arī Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu pašvaldību mājas lapā. Par atsevišķiem pasākumiem un norisēm Balvu Centrālajā bibliotēkā varēja lasīt arī "Vietējā Latgales Avīzē" (sīkāk Balvu CB publicitāti sk. Pielikumā Nr.3).
- ✓ Interneta vietnēs – bibliotēku mājas lapās, pašvaldību mājas lapās, <https://www.upite.lv/>, www.kulturaskarte.lv;
- ✓ Sociālajos tīklos Instagram, Facebook, Twitter, Draugiem.lv: aktīvs konts kādā no sociālajiem tīkliem ir 13 bibliotēkām. Piemēram, Balvu Centrālās bibliotēkas Facebook profilā pārskata periodā ievietotas 252 ziņas (lapas apmeklējums kāpis par 12 %):
 - # aktivitāte "Āķis lūpā"- bibliotekāru video stāsti par kādu grāmatu, ko vērts izlasīt;
 - # Balvu Centrālās bibliotēkas lasītavas informācija par publikācijām periodiskajos izdevumos par mūsu puses cilvēkiem - vislielāko auditoriju sasniegušās ziņas. Piemēram, laikraksta "Latvijas Avīze" (2021, 2.nov.) raksts par Annas Āzes privāto meža muzeju Žīguros sasniedzis 2 155

cilvēkus, žurnāla "Ieva" (2021, Nr.43) raksts par Balvu ģimenes ārsti un Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas vadītāju Līgu Kozlovsku sasniedzis 3 428 cilvēkus.

ziņa par Kultūrvēstures datu bāzes papildināšanu ar jauniem ierakstiem. Piemēram, ieraksts par zobārstiem Buzijaniem sasniedzis 12 000 plašu auditoriju.

- ✓ Piedāvājumi un aicinājumi lasītājiem WhatsApp: gan individuāli, gan grupās;
- ✓ Pasākumu afišas, aicinājumi, atskats uz pasākumiem, jaunumi, aktualitātes par bibliotēkas darbu - izmaiņas darba laikos, apmeklējumu kārtība Covid -19 ierobežojumu laikā;
- ✓ Tematiski pasākumi;
- ✓ Literatūras izstādes;
- ✓ Vietējo mākslinieku, rokdarbnieku un citu pilsētu un novadu autoru darbu izstādes;

“Bibliotēkas tēls tiek veidots arī ar vizuālā noformējuma palīdzību, tas ir, ar noformējumu logos, mājīgu vidi telpās, atbilstošu iekārtojumu svētku reizēs” (Tilžas bibliotēka).

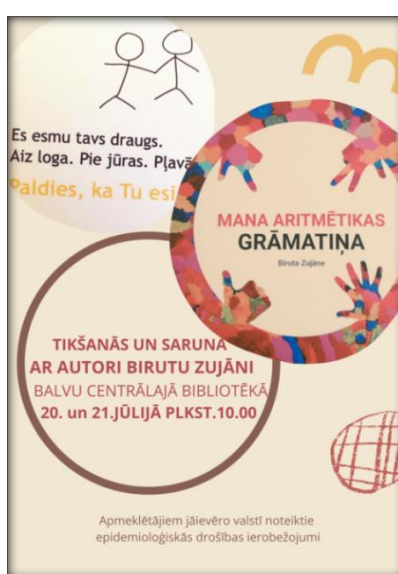
Upītes un Baltinavas bibliotēkās pārskata periodā viesojās arī Latvijas televīzijas, radio darbinieki, notika dažādas intervijas un raidījumu filmēšana.

- *Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi*

Balvu Centrālā bibliotēka

✓ Tikšanās ar “Mana aritmētikas grāmatiņa” autori Birutu Zujāni. Ievērojot epidemioloģisko drošību, tika organizēti 2 pasākumi bibliotēkas āra lasītavā. Biruta dalījās ar savas ģimenes pieredzes stāstu par ikdienas organizēšanu un darbošanos ar meitu Mariju, kas ir meitene ar attīstības traucējumiem. Birutas darbošanās ar meitu rezultātā, mācoties rēķināt, tapusi grāmatiņa. Ar šo autori esam atraduši ceļu pie cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Izveidojusies sadarbība ar Balvu invalīdu biedrību.

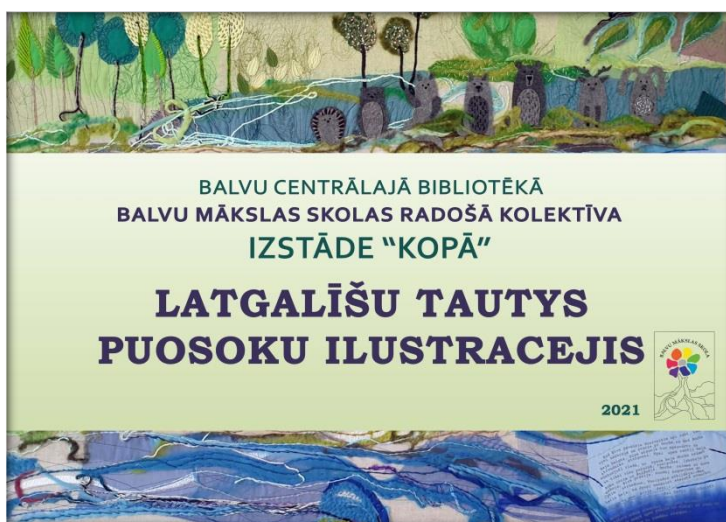

✓ Pasākums kā satikšanās ar autoriem Viju Laganovsku, Mārīti Slišāni, Māri Lāpānu, saruna par un ap dzeju. Pozitīvi uzlādēts ar sajūtu - beidzot varam satikties, apmainīties smaidiem un dalīties sajūtās. Bija brīnišķīgi silts vakars un nevajadzēja ne siltus pledus, ne dzērienu termosus. Uz pilsētas estrādes kāpnēm klausītāji baudīja dzeju, satikšanos un saulrietu.

✓ *“Balvu Mākslas skolas kolektīvs ar saviem darbiem dienas laikā piepilda zāli - izstādes “Latgaliešu pasaka” mākslas darbi ieņem vietas pie sienas. Lai arī izstāde no februāra tika pārceļta uz augustu, bija to vērts.... pedagogi ir pārsteiguši viens otru un arī sevi pārķāpuši... interesanti darbi, māksliniekiem neierastās tehnikās! Lai daudz iedvesmas!” (Ieraksts bibliotēkas dienasgrāmatā.)*

Darbu tēmu uzdeva Latvijas Mākslas akadēmijas Emeritus profesors Osvalds Zvejsalnieks un Balvu CB direktore Ruta Cibule: mākslas skolas skolotāji katrs izvēlējās vienu latgaliešu pasaku un ilustrēja to .

Tilžas bibliotēka

Apmeklētājiem bija iespēja ne vien apmeklēt izstādes, bet arī piedalīties citās aktivitātēs. Piemēram:

- ✓ erudīcijas spēle “Gada monēta 2020”;
- ✓ viktorīna par Latviju;
- ✓ radošā darbnīca “Plaukstiņzieda pārsteigums”;
- ✓ radošā darbnīca “Apsveikuma kartiņas – pašu rokām veidotas”;
- ✓ labdarības akcija: labdarības akcijai "Sasildi mazās pēdas" tika noadītas 34 vilnas zeķītes!

No 3. marta - 9. aprīlim
Tilžas pagasta bibliotēkā
Ivetas Bombānes
adītu mīksto rotaļlietu izstāde.

Ievērojot valstī noteiktos ierobežojumus, izstāde skatāma arī no ārpuses jebkurā laikā!

Lazdulejas bibliotēka: “Vērts zināt! Peļu novembra plāniņi! /vienas grāmatas izstāde/”

Upītes bibliotēka

✓ Stipro skrējieni Upītē.

✓ Lienītes Slišānes fotogrāfiju izstāde “Osvalda sirsniņas-Osvalda Rozes sirsniņā”.

✓ Upītes bibliotēkā pārskata gada laikā notikušas dažādas radošās tikšanās, darbnīcas gan bērniem, gan tūristiem, gan vietējiem iedzīvotājiem.

Rugāju bibliotēka

✓ Dalībnieki bibliotēkas e-pastā vai WhatsApp iesūtīja foto ar savu rudeni, savu rudens velti: vai tā ir oga, ābols, sēne mežā vai ķirbis dārzā. Fotogrāfijām klāt pievienoja aprakstu – bildes autors, kas attēlā redzams, kad un kurā vietā uzņemts attēls. Iesūtītās fotogrāfijas bibliotēkā apkopoja un izveidoja nelielu video . Virtuālā izstāde skatāma bibliotēkas mājaslapā: <https://ej.uz/vq6f> un Facebook profilā.

✓ Decembrī bibliotēkas telpās bija skatāma izstāde „Apsveikums kā mākslas darbs”, varēja aplūkot un arī nopirkt rugājietes Agrita Lužas rokām darinātas personalizētas apsveikuma kartiņas, ielūgumus, dažādus dāvanu noformējumus. Izstāde bija ļoti apmeklēta un pieprasīta. Bibliotēku apmeklēja gan lai smeltos iedvesmu, gan priecātos par smalkajiem darinājumiem.

✓ 2021.gads bija ieplānots kā Rugāju bibliotēkas jubilejas gads, diemžēl, kovidierobežojumi darīja savu, pasākumi un lielākās aktivitātes izpalika. Viens no galvenajiem plānotajiem pasākumiem tomēr notika sadarbībā ar Rugāju novada muzeju, pašvaldības informatīvajam izdevumam „Kurmenīte” aprīļa numurā tapa raksts „Rugāju bibliotēkai šogad aprit 70 gadi.” <http://rugaji.lv/pages/kurmenite-2021.html>

Krišjāņu bibliotēka

Zibakcija bibliotēkas Facebook kontā “Mīlestība ir..”

“Tiek rīkota zibakcija 17.jūnija līdz 22.jūnijam! Komentārā (pie oriģinālā ieraksta) uzraksti kādu skaitli no 2-155, un es Tev veltīšu kādu dzejas rindu no Guntara Rača grāmatas „Mīlestība ir”. Aiziet!” (Ieraksts no bibliotēkas dienasgrāmatas.) Kopumā piedalījās 33 dalībnieki.

[Zibakcija Mīlestība ir..](#)

• *Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi*

Publicitātes pasākumos izpaliek vecāka gadagājuma mērķauditorijas sasniegšana ar mūsdienīgiem tiešsaistes līdzekļiem. Ir samērā liela esošo un potenciālo bibliotēkas apmeklētāju daļa, kas “nav draugos” ar tiešsaistes saziņas iespējām Internet globālajā tīklā. Domājams, ka tā nav tikai bibliotēku problēma, bet arī laikmeta problēma vispār. Iesaistoties dažādos projektos un realizējot aktivitātes, būtu nepieciešams rast pieņemamu un efektīvu saziņas risinājumu tieši šai sabiedrības daļai.

Baltinavas bibliotēkas vadītāja Ināra Bubnova: *”Ņemot vērā Covid izraisīto situāciju arī bibliotēku darbā, var teikt, ka 2021. gads ir pavēris citas iespējas, vairāk strādājot elektroniskajā vidē (grāmatu pasūtījumi, rezervācija, uzziņu un konsultāciju sniegšana), kā arī, lai saglabātu lietotājus, grāmatu piegāde mājās, jo cilvēki baidās nākt uz publiskām vietām.*

Bibliotēku slēgšana uz Covid karantīnas laiku izraisīja cilvēkos stresu un dusmas, ko pilnībā izbaudīja bibliotekāri, jo ir pietiekami liels skaits cilvēku, kuru psihoemocionālo stāvokli varētu vērtēt kā sliktu”.

Kubulu bibliotēkas vadītāja Gunita Kiseļova: *“Šajā pārskata periodā nav pasākumu, ar kuriem varētu palepoties. Bibliotēka apmeklētājiem galvenokārt sniedza pašus nepieciešamākos pakalpojumus, jo bibliotēkas darbu ierobežoja pandēmija un ar to saistītie valstī pieņemtie ierobežojumi un bibliotēku darba organizēšanas norādījumi.”*

Risinājums: izmantot tās iespējas un resursus, kas dotajā brīdī pieejami, mainīt savu attieksmi pret notiekošo, uz sapīkumu atbildēt ar joku, saglabāt pozitīvismu un radošumu, piemēram, *“tīmekļvietne veidota tā, lai būtu ne tikai informatīva rakstura, bet arī ar nelielu izklaidējošu funkciju (Lazdukalns)”*. Vēl viens spožs gada citāts: novada bibliotekāru seminārā katrai bibliotēkai vajadzēja dalīties ar gada pozitīvo stāstu “Manas bibliotēkas veiksmes pērle 2021”. Lazdukalna bibliotēkas vadītājas stāstījuma sākums: “Es pati esmu pērle!”

Visvairāk uzrunā tieši privāts aicinājums: vai nu zvans, vai ziņa WhatsApp, vai saruna uz ielas: cilvēkam vajag cilvēku.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Institūcija	Sadarbības veids
Baltinavas, Rugāju, Viļakas novadu domes	Sadarbības līgumi par Balvu Centrālās bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu.
Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	Transporta nodrošinājums bibliotēkai.
Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Balvu filiāle	Sadarbība krājuma izmantošanā, pasākumu un aktivitāšu organizēšanā.
Biedrība "Radošās idejas"	Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības projekta "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!" realizēšanā.
Pleskavas apgabala Dedoviču rajona bibliotēka	Sadarbība Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības projekta "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!" realizēšanā.
Biedrība "Balvu Teātris"	Sadarbība pasākumu organizēšanā – Pikniks ar dzeju "Nāc uz manām trepēm spēlēties".
Nevalstiskā organizācija "Vaivariņi"	Sadarbība, organizējot pasākumus.
Balvu novada izglītības iestādes	Pasākumu norise, organizēšana, telpas un cilvēkresursi. Tiešsaistes pasākumu sekmīga norise.
Balvu novada (reģiona) kultūras iestādes, darbinieki, Nemateriālās kultūras centrs "Upīte"	Pasākumu organizēšana, telpu, materiālie un cilvēkresursi, informatīvs atbalsts.
Balvu Novada Muzejs, Rugāju muzejs, Viļakas muzejs, Baltinavas muzejs	Atbalsts profesionālo jautājumu risināšanā, kopīgi organizēti dažādi pasākumi.
Balvu Mākslas skola	Sadarbība izstāžu darbībā – katru gadu skolas radošā kolektīva darbu izstāde, skolēnu darbu izstāžu darbība, atbalsts praktisku jautājumu risināšanā. Izstādes Balvu novada bibliotēkās.
Ziemeļlatgales laikraksts "Vaduguns"	Izjūtām pretimnākšanu un atbalstu bibliotēkas aktualitāšu publicēšanā. Sadarbība konkursa "Prātnieks" norisē, Ziemeļlatgales laikraksta "Vaduguns" arhīva veidošana.
Balvu pensionāru biedrība	Aktuālas informācijas nodošana caur biedrības vadītāju.
Balvu invalīdu biedrība	Sadarbība problēmu apzināšanā mērķgrupas integrēšanā bibliotēkas vidē, sadarbība pasākumu organizēšanā.
Balvu daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs	Centra klientu pastaigu maršrutā iekļauts bibliotēkas izstāžu zālē apmeklējums.
Pansionāts "Balvi", Sociālās aprūpes centrs "Rugāji"	Sadarbība lasītāju apkalpošanā, tai skaitā metodiskais atbalsta pansionāta bibliotēkas darbiniekam.
Apgāds "Zvaigzne ABC"	Sadarbība un atbalsts erudīcijas konkursā "Prātnieks", spēlē "Ziemeļlatgales detektīvi" balvas nodrošināšana.
Balvu Centrālās bibliotēkas lasītāji	Sīžeti aktivitātei "Āķis lūpā".

Anta Romanovska	Dizains grāmatu tematiskajam marķējumam Balvu Centrālās bibliotēkas grāmatu krājumam pieaugušajiem.
Latgales fotogrāfu biedrība, Igors Pličs	Sadarbība, veidojot grāmatu “ Latgales fotogrāfi”
Veikals “Kafijas draugs”	Pārsteiguma balvas konkursa “Mīļstāstiņi” dalībniekiem.
Alūksnes zonālais valsts arhīvs	Bibliotēku patstāvīgi un ilgstoši glabājamo dokumentu aprakstīšana.
Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Bibliotekāru biedrība	Profesionālās konsultācijas, mācības un semināri, vebināri tiešsaistē. Plašs, tematiski daudzveidīgs. Saturiski augstvērtīgs profesionālās pilnveides pasākumu klāsts.
Latvijas Nacionālais teātris	Izrāde “ Oligarhs” Upītes Spoguļu estrādē.

Masļenku traģēdijas piemiņas vietā

Kafijas draugs Tilžas bibliotēkā

“Upītes uobeļduorzs”

Nacionālā teātra izrāde “ Oligarhs”

Rugāju bibliotēkai 70- Rugāju

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- *Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā*

2021.gadā līdz administratīvi teritoriālās reformas īstenošanai Balvu Centrālā bibliotēka pārraudzību, metodisko un konsultatīvo atbalstu veic 10 Balvu novada bibliotēkām, Baltinavas novada bibliotēkai, četrām Rugāju novada bibliotēkām un 7 Viļakas novada bibliotēkām . Sākot ar 2021.gada 1.novembri visas iepriekšminētās bibliotēkas ir Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienības, izņemot Upītes bibliotēku, kas ir Nemateriālā kultūras mantojuma centra “ Upīte” struktūrvienība. Šai bibliotēkai Balvu Centrālā bibliotēka turpina sniegt metodisko un konsultatīvo atbalstu, atbild par korektiem statistikas datiem Kultūras kartē.

Aizvadītā gada galvenie uzdevumi metodiskajā darbā:

- ✓ sagatavot un īstenot akreditācijas procesu 14 pagasta bibliotēkām;
- ✓ dokumentu izstrāde centrālās bibliotēkas struktūrvienībām (reglaments, amatu apraksti, lietošanas noteikumi);

- ✓ bibliotekāru kvalifikācijas paaugstināšana, atbalsts darbam valstī noteikto ierobežojumu apstākļos;
 - ✓ konsultācijas un praktiska palīdzība darbam ar BIS ALISE pagastu un skolu bibliotēkās;
 - ✓ Balvu novada pašvaldību publisko bibliotēku darba apkopojums un analīze;
 - ✓ dažādas metodiskas konsultācijas un psihoemocionālais atbalsts.
- *Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi*

Pārskata periods pārsvarā noritēja attālināta darba un ierobežotas piekļuves režīmā. Visi profesionālās pilnveides pasākumi notika attālināti kādā no tiešsaistes platformām (izņemot kultūrvēstures studijas). Šādas darba formas priekšrocība ir maksimāli liels profesionālās pilnveides pasākumu apjoms un iespējas tos apmeklēt. Tāpēc Balvu Centrālās bibliotēkas metodiskās darbības akcents dažādu semināru, norišu organizēšanā bija uz aktuāliem notikumiem novadā, vietējo bibliotēku dzīvē un, bez šaubām, arī dalīšanās pieredzē. Noorganizēti divi tematiskie semināri, vairākas tikšanās tiešsaistē par tā brīža aktualitātēm (10-15 minūšu ilgumā), mājās laikā trīs praktiskajās nodarbībās atsvaidzinātas prasmes un iemaņas darbā ar izklājlapām Excel programmā, apgūtas zināšanas, kā strādāt ar e-dokumentiem un e-parakstu (apmācības vadīja Balvu Centrālās bibliotēkas datortīklu administrators Guntis Laicāns). Klātienē organizēts kultūrvēstures studiju brauciens: pabūts Kalsnavas arborētumā, iepazīstot vietējo floru, apskatītas Cesvaines un Jaungulbenes pilis, kuras, tāpat kā Balvu, Baltinavas un Viļakas muižas, ir projekta «Veco parku jaunā dzīve: efektīva vēsturisko dabas objektu apsaimniekošana Latvijas - Krievijas pierobežā» (LV-RU-040 NewLINE) dalībnieces, gūta pieredze Madonas novada bibliotēkā un Sarkaņu pagasta bibliotēkā. Dalībnieku skaits kovida dēļ nebija liels, toties kopabūšanas prieks, iespēja klātienē tikties un doties pieredzes apmaiņas braucienā bija pozitīva uzlāde ikvienam dalībniekam.

Sagatavoti amatu apraksti jaunizveidotajā iestādē Balvu Centrālā bibliotēka –pagastu bibliotēku vadītājiem. Izstrādāts bibliotēku reglamenta un lietošanas noteikumu vienots koncepts. Sagatavoti dokumenti 13 bibliotēku akreditācijai, veiksmīgi akreditētas visas 13 bibliotēkas (Viļakas

bibliotēka, Medņevas bibliotēka, Rekovas bibliotēka, Vecumu bibliotēka, Lazdukalna bibliotēka, Tikaiņu bibliotēka, Rugāju bibliotēka, Vectilžas bibliotēka, Krišjāņu bibliotēka, Vīksnas bibliotēka, Kubulu bibliotēka, Žīguru bibliotēka, Upītes bibliotēka). Akreditācija notika tiešsaistes platformā Jitsi.Meet, Balvu novada bibliotēkas bija pirmās, kuras izbaudīja visus tiešsaistes akreditācijas procesa plusus un mīnusos. Kupravas pagasta bibliotēka dažādu iemeslu dēļ akreditācijai dokumentus neiesniedza. Klātienē dažādos jautājumos apmeklētās pagastu bibliotēkas: atsevišķos apmeklējumos devās gan Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule, gan direktores vietniece Vita Romanovska. Lielākoties apmeklējumu mērķis bija saistīts ar novadu teritoriālo reformu.

12.1.tabula

Balvu Centrālās bibliotēkas organizētie profesionālās pilnveides pasākumi 2021

<i>N.p.k.</i>	<i>Datums</i>	<i>Nosaukums</i>	<i>Dalībnieki</i>	<i>Stundu skaits</i>
1.	29.03.	Informatīvs seminārs skolu bibliotekāriem un izglītības darbiniekiem: datu aizpilde KK, BCB spēle „Cik tu zini par Balvu novadu?”, LNDB digitālās kolekcijas, letonika.	20	3
2.	13.04.	Nodarbības tiešsaistes platformā JitsiMeet praktisko iemaņu nostiprināšanai.	14	1
3.	19.04.	Novadnieks Imants Magone atmiņās un darbos.	22	1
4.	22.04.	Balvu reģiona bibliotēku akreditācija tiešsaistē.	18	6
5.	12.05.	Tikšanās ar Anneli Slišāni „Tuoraga stuosti”.	15	1
6.	20.05.	Seminārs Balvu reģiona bibliotekāriem.	31	4
7.	21.05.	Domnīca. Bibliotēku atbalsts 7.-9.klašu skolēniem noteikto rezultātu sasniegšanai.	3	Prezentācija 15 min.
8.	25.05.	Skaļās lasīšanas svētku reģionālais fināls, dalībnieku atlase.	5	2
9.	15.06.	„Not just books”projekta noslēguma tikšanās tiešsaistē/klātienē.	11	3
10.	24.09.	Kultūrvēstures studiju un pieredzes apmaiņas brauciens.	11	8
11.	28.10.	Prasmju un iemaņu pilnveidošana darbā ar izklājlapu programmu MS Excel. Pirmā nodarbība.	30	2
12.	03.11.	Prasmju un iemaņu pilnveidošana darbā ar izklājlapu programmu MS Excel. Otrā nodarbība.	25	2
13.	10.11.	Elektroniski parakstītu dokumentu pārvaldīšana.	31	2
14.	14.12.	„Kas notiek Balvu novada bibliotēkās 2021.gadā? Novadu reforma, novitātes, ierosmes.”	28	4

- *Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām*

Pārskata periodā noritēja aktīva sadarbība ar Balvu novada (pirms reformas) skolu bibliotekāru metodiskās komisijas vadītāju Vinetu Mužaļevsku. Visām reģiona skolu bibliotēkām sniegts metodiskais atbalsts statistikas datu aizpildē Kultūras kartē, informācija par tālākizglītības iespējām un profesionālās pilnveides pasākumiem. Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre lasītavā un

BIS ALISE administratore Ināra Bobrova novadīja skolu bibliotekāriem informatīvu stundu par ALISEs sniegtajām iespējām, darbu ar galvenajiem moduļiem, kā arī tuvāk iepazīstināja ar Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzi. Direktores vietniece pamatdarbības jautājumos Vita Romanovska Balvu novada izglītības darbiniekus, skolu bibliotekārus iepazīstināja ar datubāzēm letonika.lv, LNDB digitālajām kolekcijām, Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzi un tiešsaistes kataloga izmantošanas iespējām. Bibliotekāriem sniegta detalizētāka informācija par datu aizpildi Kultūras kartē, biežāk pieļautajām kļūdām. Secinājums: tas ir mīts, ka visi tāpat jau zina, ko un kā kur atrast: *“Un vēlreiz paldies par izsmeļošo informāciju! Lielisks ieguldījums manās zināšanās! Cieņā, Terēza Čudarkina, Balvu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes izglītības speciāliste”* (no bibliotēkas e-pasta).

Vita Romanovska ar prezentāciju “Bibliotēku atbalsts mācību jomām un caurviju prasmēm 7.-9.klasē” piedalījās LNB Kompetenču attīstības centra organizētajā 21.maija Domnīcā.

- *Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības*

Lai arī cik plašas iespējas un priekšrocības sniedz attālinātās darba formas, ar nepacietību gaidām laiku, lai varētu tikties semināros, nodarbībās un profesionālās pilnveides pasākumos klātienē.

*Pārskatu sagatavoja
Balvu Centrālās bibliotēkas
direktores vietniece pamatdarbības jautājumos
Vita Romanovska
2022.gada 24.februārī*

Pielikumi

Pielikums Nr.1

Balvu novada bibliotekāru profesionālās pilnveides pasākumi 2021.gadā.

N.p.k.	Datums	Nosaukums	Organizētājs	Dalībnieku skaits
1.	06.01.	Informatīvs seminārs reģionu galveno bibliotēku metodiķiem.	LNB	1
2.	14.01.	Nemateriālās kultūras mantojums.	Daugavpils Vienības nams	3
3.	21.01.	Konference “ Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram.”	LNB	10
4.	22.01.	Domnīca.	LNB Kompetenču centrs	2
5.	25.01	Latgales tradīciju ilgtspēja mūsdienu vidē.	Latgales vēstniecība GORS	2
6.	27.01.	Medijpratība .	LNB Bibliotēku attīstības centrs	1
7.	04.02.	Autortiesības bibliotēku darbā.	LNB	1
8.	05.02.	„Bibliotēku pakalpojumu attīstīšana maznodrošinātajām un mazaizsargātajām sabiedrības grupām.”	Gulbenes novada Reģionālais mācību centrs	5
9.	26.02.	Informatīvs seminārs “Dokumentārā mantojuma nozīme un pieejamība digitālā laikmetā”.	UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, Latvijas Nacionālā bibliotēka, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija	1
10.	26.02.	„Dizaina domāšanas attīstīšana bibliotekāriem.”	Gulbenes novada Reģionālais mācību centrs	11
11.	2021. februāris	Digitālās nedēļas 2021 “Reģionālo sadarbības partneru seminārs”.	VARAM	1
12.	05.03.	"Ceļazīmes mediju lietošanā"- rokasgrāmatas prezentācija.	LNB	4
13.	05.03.	„ Radošums 21. gadsimta bibliotēkā.”	Gulbenes novada Reģionālais mācību centrs	7
14.	09.03.	Lietotāju apkalpošana bibliotēkā.	LNB	2
15.	12.03.	“Komunikācijas māksla ar sevi un citiem.”	I. Lietaviete	1
16.	17.03.	Informatīvais seminārs par projektu konkursu ”Latvijas valsts mežu un Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītā Latgales kultūras programma 2021”.	VKKF	1
17.	18.03.	Tiešsaistes atvērtās lekcijas publisko bibliotēku darbiniekiem.	Latvijas kultūras koledža	2

18.	19.03.	Domnīca.	LNB Kompetenču attīstības centrs	1
19.	24.03. 25.03.	LNB apaļā galda diskusijas.	LNB	3
20.	30.03.	Lielie lasīšanas svētki.	Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centrs	1
21.	08.04.	Diskusija „2020.gads oriģinālliteratūrā”.	LNB	14
22.	09.04.	Domnīca.	LNB	1
23.	13.04.	Tiešsaistes seminārs “Netiķete”.	EPALE	1
24.	14.04.	Latvijas bibliotekāru 21.konference “Darīt neticamo”.	LBB	2
25.	15.04.	Ideju tirgus „Darīt neticamo!”	Latvijas Bibliotēku biedrība	3
26.	30.04.	Pavasara konference bērnu literatūrā un grāmatu mākslā “Stāv lappuse kā kaujas zirgs uz dzejas pakaļkājām...”	Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome un LNB	3
27.	13.05.	Konference „Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram”.	LNB	18
28.	14.05.	Latgales bibliotekāru biedrības konference “Pašizglītība personas attīstībai”.	Latvijas Bibliotēku biedrība	9
29.	21.05.	Domnīca.	LNB	3
30.	25.05.	Labvēlīgas psiholoģiskās vides veidošana bibliotēkas darbā.	Pedagoģiskās meistarības skola	1
31.	27.05.	Latvijas pagastu bibliotekāru 6. kongress “Pagasta bibliotēka – vieta kopienas attīstībai”.	LNB, LBB	9
32.	19.09.	Medijpratības vebinārs “Satura lamatas medijos un kā no tām izvairīties”.	EPALE	1
33.	25.09.	LNB Skaļās lasīšanas svētki- noslēgums.	LNB	1
34.	21.10.	Seminārs reģionu galveno bibliotēku metodiķiem.	LNB	1
35.	30.11. 14.12.	Lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” tīmekļsemināru cikls “Lasi! Atbalsti! Iesaisties!”	Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centrs	7
36.	04.11.	Vebinārs “Medijpratība – ne tikai izglītības, bet arī veselības un drošības jautājums,”	EPALE	13
37.	27.01.,	Virtuālās trešdienas 24.02.; 31.03.; 26.05.; 30.06.; 22.09.	LNB	5
38.	12.11.	Virtuālās atkarības: cēloņi, izpausmes, korekcijas iespējas.	Drošs internets	1

39.	16.11.	Medijpratība pedagogiem digitālo pārmaiņu laikmetā.	Drošs internets	1
40.	24.11.	Mediju izglītība kā ceļš uz medijpratību. Medijpratība kā nosacījums labākai dzīvei.	Drošs internets	1
41.	25.11.	Vebinārs "3td e-GRĀMATU bibliotēkas un Letonikas Lasītavas e-grāmatas publisko bibliotēku lietotājiem".	KISC	3
42.	25.11.	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru 2021.gada rudens sanāksme.	LNB	2
43.	08.11.- 10.11.	"Craftsmanship as Tourism Product withut Borders."	Panevežys district municipality administration	1
44.	25.11.	"Craftsmanship as Tourism Product withut Borders."	Balvu novada pašvaldība	1
45.		Apgāda Zvaigzne ABC 2021.gada konkursa laureātu apbalvošana.	Zvaigzne ABC	2
46.	09.12. 16.12.	Bibliotēku nozares pārvaldes un konsultatīvo struktūru atbalsts metodiskajā darbā.	LNB	2
47.	12.12.	„Dari digitāli!” Mācību kurss digitālajam līderim.	VARAM	1

Pielikums Nr.2

Aptaujas anketa "Viļakas novada bibliotēkas lietotāja intereses"

Lai pilnveidotu bibliotēkas esošo pakalpojumu kvalitāti un veidotu uz klientu vajadzībām orientētu piedāvājumu, svarīgi uzzināt lietotāju viedokli par bibliotēkas darba kvalitāti, sniegto pakalpojumu izmantošanu un priekšlikumus bibliotēkas darba pilnveidošanai.

Aicinām Jūs atbildēt uz mūsu izstrādātās anketas jautājumiem.

Aptauja ir anonīma, un tās rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā.

1. Cik ilgi esat bibliotēkas lietotājs?

- 1 – 3 gadus
- 4 – 9 gadus
- 10 un vairāk gadus

2. Cik bieži apmeklējat mūsu bibliotēku?

- 1 reizi nedēļā
- 1 reizi mēnesī
- cits variants _____

3. Kādam nolūkam izmantojat bibliotēkas pakalpojumus?

- atpūtai, izklaidei
- informācijas ieguvei
- mācībām, studijām

- saistībā ar darbu

4. Vai esat pietiekami informēti par bibliotēkas pakalpojumiem?

- jā
- nē
- daļēji

5. Kur Jūs iegūstat informāciju par bibliotēkas pakalpojumiem un pasākumiem?

- bibliotēkas mājaslapā
- domes mājaslapā
- *Facebook* lapā
- telefoniski
- cits variants _____

6. Kādus bibliotēkas pakalpojumus Jūs izmantojat? (var būt vairākas atbildes)

- grāmatu izsniegšana uz mājām
- žurnālu un avīžu lasīšana
- interneta lietošana
- kopēšana, drukāšana, skenēšana
- tematiski pasākumi, tikšanās ar autoriem, izstādes
- grāmatu pasūtīšana attālināti
- E-grāmatu bibliotēkas lietošana

7. Jūsu dzimums:

- sieviete
- vīrietis

8. Jūsu vecums (pilni gadi) _____

9. Jūs dzīvojat: Viļakā, lauku teritorijā

10. Jūsu nodarbošanās:

- strādājošs
- bezdarbnieks
- pensionārs
- mācos/studēju

11. Cik lielā mērā Jūs apmierina piedāvātie pakalpojumi un pasākumi bibliotēkā?

Pakalpojums	apmierina	neapmierina	grūti pateikt
Literatūras piedāvājums			
Žurnālu, avīžu piedāvājums			
Tiešsaistes pakalpojumi (mājas lapa, e-katalogs, rezervēšana)			
Interneta pieejamība			
Lasītāju apkalpošanas kultūra			
Informācijas pieejamība par bibliotēkas pakalpojumiem			
Maksas pakalpojumi: kopēšana, skenēšana, drukāšana			
Konsultācijas, uzziņu izpilde			

12. Vai apmierina bibliotēkas darba laiks?

- apmierina
- vēlētos: _____

13. Jūsu ieteikumi bibliotēkas darbības un pakalpojumu pilnveidošanai?

Paldies par atsaucību un piedalīšanos aptaujā!

Pielikums Nr.3

Balvu Centrālā bibliotēka, publikācijas presē 2021

Uzņēmēji pielāgojas situācijai // Vaduguns, Nr. 5 (2021, 19. janvāris), 4.-5. lpp.

Krampuža, Diāna. Lielajos lasīšanas svētkos Atzinību saņem Balvu Centrālā bibliotēka // Vietējā Latgales Avīze, Nr. 14 (2021, 9. aprīlis), 14. lpp.

Logina, Zinaīda. Atceras novadnieku Imantu Magoni // Vaduguns, Nr. 32 (2021, 27. aprīlis), 6.lpp.

Mammu, gribu ārā! // Vaduguns, Nr. 49 (2021, 2. jūlijs), 6., 11.lpp.

Tas nav cirks, tie ir Balvi! // Vaduguns, Nr. 49 (2021, 2. jūlijs), 12.lpp.

Godam noslēdz projektu " Not just books" // Vaduguns, Nr.59 (2021, 6.aug.), 14.lpp.

Iznākusi "Mana aritmētikas grāmatiņa" // Vaduguns, Nr.56 (2021, 27.jūlijs), 5.lpp.

Parkā sarīko pikniku ar dzeju // Vaduguns, Nr.70 (2021, 14.sept.), 4.lpp. ; fotogr.

Balvos aizvada Dzejas dienas // Vaduguns, Nr.71 (2021, 17.sept.), 11.lpp. ; fotogr.

Mākslas darbos attēlo latgaliešu pasakas // Vaduguns, Nr.74 (2021, 28.sept.), 6.lpp.

Kur nodot makulatūru? // Vaduguns, Nr.74 (2021, 28.sept.), 8.lpp.

Cibule, Ruta. Nemateriālā kultūras mantojuma sargātāja un glabātāja // Katoļu kalendārs 2022, 220.-226.lpp.

Logina, Zinaīda. Gūst iedvesmu no kolēģu pieredzes // Vaduguns, Nr.78 (2021, 12.okt.), 7.lpp.

Logina, Zinaīda. Par drošību sociālajos tīklos jārunā daudz vairāk // Vaduguns, Nr.82 (2021, 26.okt.), 4.lpp.

Kaļva-Miņina, Inga. Noskaidroti spēles "Ziemeļlatgales detektīvi" uzvarētāji // Vietējā Latgales Avīze, Nr. 47 (2021, 10. decembris), 8. lpp.

Logina, Zinaīda. Problēmas izgaismojas kā zem palielināmā stikla // Vaduguns, Nr.84 (2021, 2.nov.), 4.lpp.

Noslēgusies spēle "Ziemeļlatgales detektīvi" // Vaduguns, Nr.73 (2021, 7.dec.), 4.lpp.

Pielikums Nr.4

Vita Romanovska,
Balvu Centrālās bibliotēkas
direktore vietniece

Bibliotēkas atbalsts mācību jomām un caurviju prasmēm 7.-9.klasē.

Skolas Latvijā ir jauna izaicinājuma priekšā: sākot ar 2020.gadu, mācību procesā tiek īstenota jaunā kompetenču pieeja mācību satura realizēšanā. Tas nozīmē, ka skolās mācību saturs tiks realizēts ar lietpratības jeb kompetenču palīdzību, kā rezultātā skolēni spēs adekvāti lietot mācīšanās rezultātus noteiktā kontekstā, būs spējīgi kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās. Katrā izglītības pakāpē skolēnam tiek izvirzīti lielie mērķi (Lielā ideja) un pamatprasmes, kas jāapgūst, konkrēto posmu beidzot, un ir sasniedzami, realizējot konkrētajai klasei, vecumam izvirzītos mērķus. Visnopietnākais ir pamatskolas posms, kad skolēnam, beidzot 9.klasi, ir jāapgūst pamatprasmes daudzveidīgās cilvēka darbības jomās, caurviju prasmes, ieradumi, lai varētu tālāk mācīties visu mūžu, lai skolēns saprastu, ko vēlas darīt sevis izglītošanās, kā pilnveidoties. Reālajā dzīvē tas nozīmē pāreju no 40 minūšu stundu modeļa uz pāru stundu un pat vairāku stundu ciklu modeli, lai spētu realizēt izvirzītos kompleksos mērķus, caurviju prasmes un gūtu patstāvīga darba iemaņas. Skola iziet ārpus fiziskajām skolas ēkas sienām, mācību procesu var organizēt ārā, kultūras iestādē, muzejā, bibliotēkā. Līdz ar to pieaug bibliotēku loma, kuru atbildība ir mācību procesa nodrošinājums ar atbalstu, piedāvājot daudzveidīgus, kompleksus, skolēniem personīgi nozīmīgus uzdevumus, kā arī skolēni tiek rosināti iesaistīties un līdzdarboties, domāt, risināt problēmas un uzņemties atbildību.

Manuprāt, bibliotēka ir lieliska vieta, kur tiktu sniegts atbalsts gandrīz visās mācību jomās, jo tā ir vieta, kur vienkopus ir milzīgs un gandrīz neierobežots resursu daudzums: monogrāfijas un turpinājumizdevumi, digitālās datubāzes un visas pasaules interneta tīmeklis. Turklāt šie resursi bibliotēkās ir pieejami un izmantojami bez maksas!

Aplūkosim dažus konkrētus piemērus, kā bibliotēka var kļūt par atbalstu 7.-9.klašu skolēniem noteikto rezultātu sasniegšanai:

Valodu joma: bibliotēkā tiek organizēta pāru stundu nodarbība, kuras laikā skolēni iepazīstas ar dažādiem tekstiem vietējā laikrakstā dažādu laiku šķērsgrīzumā (pa 5, 10, 20 gadiem vai citādi). Tādējādi tiek attīstīta prasme pārskatīt tekstu, lai gūtu vispārīgu priekšstatu par tajos esošo informāciju. Tālāk skolēni rūpīgi, analītiski

iepazīstas ar izvēlētajiem tekstiem, koncentrējot uzmanību uz detalizētu teksta uztveri (detalizētā lasīšana). Skolēni tiek rosināti novērtēt ar izpratni, atbildēs integrējot informāciju arī no iepriekš lasītiem daudzveidīgiem tekstiem un avotiem. Salīdzina un analizē darbos izmantoto savdabīgo leksiku (iesaukas, izteicieni, sarunvalodas vārdi, apvidvārdi, svešvārdi, frazeoloģismi). Darbam var izmantot ne tikai iespiesto formātu, bet arī datubāzēs news.lv un periodika.lv esošo informāciju un pieejamos rakstus. Šādā veidā var salīdzināt dažādu reģionu vietējo laikrakstu valodu, valodas īpatnības un formu, struktūras maiņu laika gaitā, analizējot un salīdzinot vecākus rakstus un mūsdienas. Neskaidro, nezināmo vārdu skaidrošanai lieliski noder visās publiskajās bibliotēkās bezmaksas pieejamā tiešsaistes datubāze Letonika.lv. Tādā veidā tiek attīstītas arī skolēnu digitālās prasmes: prasme meklēt, atrast nepieciešamo dažādos interneta resursos, vietnēs, platformās. Sadarbības un līdzdalības caurviju prasmes tiek realizētas, veidojot noslēguma prezentāciju grupu vai pāru darbam.

Sociālā un pilsoniskā joma: Tēma- 1990.gada 4.maijs manā pilsētā, novadā, valstī. Skolēni bibliotēkas radošajā lasītavā meklē dažādos resursos(prese, video, laikabiedru atmiņu stāstījumi, dienasgrāmatas(t.sk. arī bibliotēkas)) pieejamo informāciju, iepazīstas ar vietējā laikraksta arhīvu (pieejams Lursoft laikrakstu bibliotēkā vai Periodika.lv), pēta, analizē sakarības dzimtās puses, reģiona, novada un valsts līmenī. Analizē dažādos resursos (tostarp ārvalstu) pausto informāciju, nostāju attiecībā uz šo notikumu. Tiešsaistes datubāzē Filmas.lv noskatās „Paradīze 89” fragmentu, pārrunā, diskutē par redzēto, dalās savā izpratnē par jēdzieniem ģimene, valsts, drošība, neatkarība. Valstisko notikumu sasaiste ar katra indivīda personiskajiem pārdzīvojumiem, notikumiem. Tiek attīstītas tādi tikumi kā atbildība, drosme, taisnīgums, tiek audzināta pozitīva attieksme pret tādām vērtībām kā valsts, tauta, brīvība.

Veselības un fiziskās aktivitātes: bibliotēka skolēnus var iesaistīt dažādās „izlaušanās” spēlēs, kur sekmīgam rezultātam nepieciešams izmantot sadarbību, kritisko domāšanu un problēmrisināšanu, līdzdalību, savaldību, atbildību, godīgumu un solidaritāti. Izlaušanās spēles uzdevumi var būt tieši saistīti ar konkrētajā klases posmā apgūstamo literatūras kursu, tādējādi aptverot arī kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomu. Efektīvi strādā arī dažādas orientēšanās sacensības(kopā ar orientēšanās entuziastiem un treneriem) ap un blakus bibliotēkai, kur katrā atzīmēšanās punktā ir saistība ar kādu vietējo kultūras notikumu, valodu, izloksni, literatūru, personību.

Bibliotēka ir neatņemams atbalsts reģiona kultūrvides izpētē, veicot pētnieciskos darbus, iepazīstot vietējās personības, norises kultūrā. Te lielisks avots ir bibliotēku veidotās kultūrvēstures datubāzes, kuru papildināšanā savu devumu var sniegt arī skolēni (pašvadīta mācīšanās, sadarbība, līdzdalība). Tās var būt organizētas un novadītas novada mācību stundas, izmantojot bibliotēkā pieejamos resursu gan rakstiskā, gan video formātā. Piemēram, valodā, runājot par dialektiem,

noskatās filmas „Cilvēka bērns” (Filmas.lv) fragmentu, veido savu vārdnīcu ar nesaprotamiem, pirmo reizi dzirdētiem vārdiem, meklē to skaidrojumu un sinonīmus dažādās vārdnīcās, pārrunā, kā šie vai citi vārdi skan viņu ģimenēs, konkrētajā reģionā, novadā.

Un, protams, neatņemams atbalsts kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā jomas mērķu realizēšanā ir bibliotēku organizētajām tikšanās reizēm ar literātiem, rakstniekiem, radošajām personībām. Bibliotēkas var organizēt dažādus radošus literāros konkursus, veidot mīklu minēšanas sacensības, organizēt tautasdziesmu maratonus, dzejas lasījumu maratonus u.tml.(jaunrade un kritiskā domāšana).

Tehnoloģiju jomas mērķu realizēšanai un sasniegšanai bibliotēkās tiek organizētas dažādas aktivitātes un nodarbības kopā ar digitālo platformu Drossinternets.lv , kurās skolēni ne tikai iepazīst digitālo vidi un tās sniegtās iespējas, bet arī noskaidro, kā to darīt droši un atbildīgi.

Kopumā, izvērtējot bibliotēku iespējas mācību procesa atbalsta sniegšanai, var secināt, ka to ir milzīgs daudzums, un ne vienmēr tam ir nepieciešama nauda vai finanses, jo bibliotēkā, pateicoties Gaismas tīklam, to jau ir daudz. Nepieciešamais- katra bibliotekāra individuāla vēlme un kreativitāte, lai viss notiktu.